

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

12^E JAARGANG

WOENSDAG 20 APRIL 1927

No. 590

INHOUD.

	Biz.
WERKLOOZENSTEUN door <i>G. H. Hintzen</i>	356
Zullen wij Suriname noodig hebben? door <i>Tj. Pyttersen</i>	359
Internationale regeling van het vraagstuk der Grondstoffenvoorziening door <i>Mr. Dr. H. F. A. Völlmar</i> ..	361
Het Scheveningsche Visscherijbedrijf door <i>P. E. van Renesse</i>	365
De Rijksmiddelen	367
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De Engelsche begrooting door <i>F. W. Forge</i>	368
Het jaarverslag der Oostenrijksche Nationale Bank over 1926 door <i>Dr. R. Kerschagl</i>	369
AANTEKENINGEN:	
Indexcijfers van scheepsvrachten	371
MAANDWIJFERS:	
Productie der Steenkolen-, Bruinkolen- en Zoutmijnen	371
Overzicht der Rijksmiddelen	372
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	372—378
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra*.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES.

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbuis; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra, Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: *Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart*.

Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.*

Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening No. 6729.*

19 APRIL 1927.

Gedurende de eerste dagen van deze berichtperiode was er op de geldmarkt eenige ontspanning waar te nemen. Privaat-disconto liep terug op 3% pCt. en call geld was op 2½ pCt. overvloedig te krijgen. Dit bleef zoo tot Donderdagsmorgen ca. half twaalf, toen plots alle aanbod ophield en tegen beduidend hoogere rente slechts kleine posten te krijgen waren. Ook heden bleef de geldkoers vast: privaat-disconto 37/16 à 3½ pCt., call 2½ à 2¾ pCt.

Prolongatie noteerde 3%—3%—3 en tot slot 3½ pCt.

Ook de aangekondigde inschrijving op schatkistpapier op 22 dezer, op welken datum het Rijk biddingen inwacht op dertig miljoen gulden 3- of 6-maands schatkistpromessen, heeft tot terughoudendheid bij de geldgevers geleid.

* * *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank blijkt de post binnenlandsche wissels van f 90,9 miljoen tot f 87,1 miljoen te zijn teruggelopen. De beleeningen geven een stijging van f 9,4 miljoen te zien. Het renteloos voorschot aan het Rijk daalde met f 3,9 miljoen.

De goudvoorraad bleef vrijwel op dezelfde hoogte. Het zilver vertoont een teruggang van f 300.000. De post papier op het buitenland en de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans daalden resp. met f 4,1 miljoen en f 3,8 miljoen.

De biljettencirculatie liep met f 4,3 miljoen terug, terwijl de rekening-courantsaldi een vermindering van f 2,9 miljoen te zien geven. Het beschikbaar metaalsaldo klom met f 1 miljoen. Het dekingspercentage bedraagt nagenoeg 54.

* * *

Door de feestdagen zijn de omzetten op de wisselmarkt niet van veel beteekenis geweest. Ponden en Dollars bleven vast en hoewel de Nederlandsche Bank op 12,14½ in de markt was, handhaafden de koersen zich op het hooge niveau; slot 12,14½ en 2,50. Voor Italië bleef de stemming eveneens vast; van 12,02 kwam de koers op 12,58, waarop een teruggang tot 12,38 volgde, slot 12,50. Spanje blijft nog steeds heel onzeker; voorbijgaand verbeterde dit devies van 43,65 tot 44,20, doch het slot kwam weder op 43,95. Voor Oslo waren er aanvankelijk afgevers tot op 64,35; daarna trad een betere stemming in en noteerden de Noorsche Kronen tot slot 64,80. Indië hooger 100½ à 100¼. Yen 1,21¼ eerder latend.

LONDEN, 19 APRIL 1927.

Een vrij levendige vraag naar geld werd verleden week in de markt ondervonden, welke den prijs van het daggeld op de meeste dagen boven de 4 pCt. deed stijgen. De Paaschvacantiedagen met een onttrekking van verscheidene millioenen aan kasgeld, welke niet dan na eenige dagen weder in de markt vloeden; droegen daartoe natuurlijk eveneens bij.

De discontomarkt beschouwde dit echter als iets van zeer tijdelijken aard en bleef daarom zwak, gezien den vrij belangrijken goudtoevloed van de laatste twee weken en de daarmede verbandhoudende hoop op een discontoverlaging.

De driemaandskoers stelde zich op 4³/₁₆ pCt.

In de wisselmarkt had een vrij groote verbetering van de Italiaansche muntsoort plaats. Overigens was de handel in vreemde valuta vrij stil.

WERKLOOZENSTEUN.

Het werkloosheidsvraagstuk heeft gedurende een reeks van jaren in de meeste Europeesche Staten, in de kringen van overheid, werkgevers, en van arbeiders vooral, onrust gebracht. Er is meer over gedacht en geschreven dan ooit te voren. Het kon ook niet anders, of na en in neutrale landen vooral gedurende den oorlog moest bij de algeheele ontwrichting van het normale verkeer de arbeidsmarkt worden gededorganiseerd, en stond men allerwege voor een stremming in de voortbrenging met tijdelijk overtollige arbeidskrachten. Acht jaren zijn na den wapenstilstand voorbijgegaan, en nog geven vooral Engeland en Duitschland onrustbarende cijfers te zien. Daar hebben gebeurtenissen van zeer bijzonderen aard tot ernstige moeilijkheden geleid. Daarbuiten is aan den strijd evenmin een einde gekomen.

In ons land is de druk zwaar gevoeld. De werkzaamheid van het Kon. Nationaal Steuncomité en van de plaatselijke Commissies ligt nog versch in het geheugen. Op de korte periode van wilde opleving, die de door de demobilisatie dreigende gevaren schielijk te boven kwam, is een langer tijdperk van inzinking, van internationale depressie, van werkloosheid gevolgd, dat Nederland duur te staan is gekomen. Ongekend hooge bedragen zijn aan de bestrijding van het euvel door Rijk en gemeenten in verschillende vormen ten koste gelegd. Men had in dien van geldelijke uitkeeringen te berusten, want andere wegen van betekenis stonden niet open. Voorstellen om door emigratie en werkverschaffing verbetering aan te brengen, bleven niet achterwege, maar wat in theorie wordt aangeprezen, is daarom in de praktijk nog niet uitvoerbaar.

Emigratie is slechts op kleine schaal mogelijk, is onbereikbaar, als een voor immigratie bij uitnemendheid aangewezen rijk als de Vereenigde Staten zijn, grenzen voor de werkzoekenden gesloten houdt en andere landen in meerdere of mindere mate zelf met tegenspoed te worstelen hebben. Canada is een gelukkige uitzondering voor flinke landbouwers.

Uit de Nederlandsche havens vertrokken in 1926 slechts 3156 Nederlanders (1445 Ver. Staten, 1372 Canada).

Buiten kijf zou werkverschaffing boven ondersteuning de voorkeur verdienen. Er zijn voorbeelden uit het verleden, waarin werkverschaffing met enig goed gevolg kon worden doorgezet; het is mogelijk een openbaar werk te bespoedigen of zonder bepaalde noodzaak te ondernemen, maar het middel is toch van te weinig betekenis om in werkloosheid van eenigen omvang te kunnen voorzien. Meestal zijn maatregelen van dien aard een mislukking geweest — men denke slechts aan de in ons land opgedane ervaring. Vooral in onze groote steden was het vraagstuk acuut en illusoir is de verwachting, dat men elders arbeidsgelegenheid zal vinden of scheppen, als daaraan hier, niet door een zuiver plaatselijke maar door een algemeene depressie, geenerlei behoefte bestaat. Verplaatsing van den stadsbewoner naar het platteland om door ontginning of landbouw in zijn onderhoud te voorzien, is geen redding uit den nood; dat heeft de ondervinding zoo duidelijk geleerd. Hij is, op zeer enkele uitzonderingen na, daarvoor ongeschikt, en daartoe onwillig tenzij de voorwaarden in materielen zin bijzonder gunstig — en kostbaar zijn. Het is verdienstelijk, dat men op middelen bedacht is om het kwaad in een anderen vorm dan door ondersteuning te temporen, maar veelal zijn de pogingen slechts een uitvlucht van goeden wil, niet van beproefde studie.

Intusschen ziet de hemel er niet meer zoo donker uit als vroeger. Voor land- en tuinbouw zijn de tijden voor den werknemer niet ongunstig, de scheepvaart schept nieuwen moed, in vele bedrijven heeft men de moeilijkste dagen achter den rug; geleidelijk zal onze

economische maatschappij haar normaal aanzien kunnen herwinnen. Geleidelijk, want er zijn nog velerlei tegenwerkende invloeden — geringe koopkracht, sociale strijd, weinig begrip voor bezuiniging, hooge belastingen — voor onzen export blijven internationale belemmeringen een gevaar, en sommige ondernemingen worden in hare ontwikkeling gehinderd. Toch zal men er reeds nu op bedacht moeten zijn, dat de werkloosheidssteun dient te worden beperkt om daarna geheel te verdwijnen. Ontegenzeggelijk bestaat er kans, dat men daarmee niet voldoende rekening zal houden, dat de zaak blijft sleuren, dat groot opgezette organisaties haar leven rekken, dat geen krachtige hand ingrijpt om den stroom in zijn gewone bedding terug te voeren.

Het is altijd moeilijk aan exceptioneele maatregelen een einde te maken; er zijn steeds invloeden aan het werk om eenmaal verkregen begunstiging en voordeel te laten behouden, en in dit geval is de zaak dubbel moeilijk. Ieder die zich met buitengewone hulpverlening heeft moeten inlaten en den strijd tegen werkloosheid heeft aangebonden, weet welke eigenaardige hinderpalen hij heeft te overwinnen, alvorens van zijn werk afscheid te nemen. Want werklozen zullen er altijd overblijven. In onze samenleving met hare steeds wisselende behoeften, met hare talloze ondernemingen, die zelden op volle capaciteit werken en die afhankelijk blijven van meerdere of mindere vraag naar hare producten, is werkloosheid niet een abnormaal maar een normaal verschijnsel, normaal gelukkig niet in dien zin, dat zij op den algemeenen toestand op bedenkelijke wijze invloed uitoefent, maar wel in dien zin, dat in de meeste vakken steeds personen gevonden zullen worden, die vergeefs naar werk uitzien, die eene, zij het kleine, veranderlijke vlottende bevolking van werklozen vormen. Dit mag nooit uit het oog worden verloren bij de behandeling van het vraagstuk. Het komt maar al te veelvuldig voor, dat enkele in het oog loopende feiten een aanleiding zijn om te generaliseeren, den toestand als buitengewoon te kenschetsen, en de aandacht van het probleem in zijn werkelijke verhoudingen af te leiden.

Op een gegeven oogenblik moet de maatschappij zich weer aan noodmaatregelen onttrekken. Van de talrijke gesteunden zal een deel niet in eigen onderhoud geheel kunnen voorzien; ongetwijfeld rijzen dan klachten, dat men hen aan hun lot wil overlaten. Dit is volstrekt niet het geval. Andere instellingen, die daarvoor zijn aangewezen, zullen tot taak hebben aan de behoefte tegemoet te komen.

In de werkloosheidsverzekering tracht men een oplossing te vinden om onder normale omstandigheden aan den arbeider de zorg voor werkloze dagen te ontnemen. In behandeling van dit zeer ingewikkelde vraagstuk kan hier niet worden getreden. Het vereischt ernstige voorstudie; in de praktijk is het soms te haastig tot uitvoering gebracht.

In hoever wettigt thans de economische toestand in Nederland, en in de groote steden in het bijzonder, de conclusie, dat wij nog in zoodanige omstandigheden verkeeren, dat aan werkloosheid een buitengewoon karakter moet worden toegekend, en in hare gevolgen door uitzonderingsmaatregelen moet worden voorzien. Deze vraag is niet aanstonds met ja of neen te beantwoorden. Daarvoor loopen de toestanden te zeer uiteen, op het platteland en in de steden, en vooral in de bedrijfstakken onderling. In sommige wordt met volle kracht gewerkt, andere zuchten nog onder gebrek aan afzet. Geschoolde krachten zullen in meer dan een bedrijf te kort komen, in vele zal het aanbod van ongeschoolden de vraag verre overtreffen. Voor de grootere gemeenten zou de aangewezen weg zijn een onderzoek in te stellen naar aard en intensiteit van de werkloosheid, den toestand van heden te toetsen aan dien van vóór den oorlog. Een ingewikkeld

onderzoek, dat groote nauwgezetheid en onpartijdigheid zou vragen, moeielijk zooals ieder onderzoek op sociaal terrein, in het bijzonder in deze materie, nu het steunbelang er bij betrokken is. Mij dunkt, dat sommige gemeenten zich tot plicht moeten rekenen zulk een onderzoek in te stellen, door een Commissie, samengesteld uit met de practijk vertrouwde personen, waarbij zuiver economische, niet partijpolitieke invloeden zich moeten doen gelden. Een desideratum, dat wel een desideratum zal blijven.

Wanneer leven wij in een normaal, wanneer in een niet normaal tijdperk? Ook hier is de grens niet nauwkeurig af te bakenen. Hoe verdienstelijk het werk moge zijn van de samenstellers van werklozenstatistieken, zij zullen zelf erkennen, dat daarin wel aanwijzingen voor de mate van werkloosheid zijn te vinden, maar dat het niet zonder bedenking is, die zonder meer als betrouwbaaren maatstaf te aanvaarden. Dit geldt bijv. de groepen, die een aantal personen herbergen, die even goed of met meer recht in andere tehuis behooren. Men heeft niet met gildebroeders te doen, maar met vrije arbeiders, die zelve een beroep kiezen en dit kunnen verwisselen, die zich bij de arbeidsbeurs laten inschrijven als vakarbeiders, al zijn zij als ongeschoold los werkman door het leven gegaan. Gevallen van dien aard behooren zeker niet tot de uitzonderingen. Ook de seizoenwerkloosheid, die in normale tijden een zoo belangrijke plaats inneemt, komt bij de statistiek niet tot haar recht, en het is meer dan waarschijnlijk, dat die werklozen er nu wel bij varen en van de bijzondere voorziening partij weten te trekken. Stof voor ontevredenheid en verzet als aan die hulp een einde moet komen.

Er is dan ook geen sprake van *algemeene* werkloosheid. Zij is beperkt tot sommige bedrijfstakken; slechts in enkele is de toestand van dien aard, dat men van een noodtoestand kan spreken, en alleen voor deze en voor bedrijven, die de grens naderen, komen buitengewone maatregelen in aanmerking. Daar waar het bedrijfsleven als normaal is te beschouwen en er dus ook geen aanleiding bestaat om in de toekomst bijzondere opleving te verwachten, moet buitengewone steun zoo spoedig mogelijk worden ingetrokken.

Het komt mij voor, dat dit bijv. op twee belangrijke bedrijven, het havenbedrijf en de bouwvakken, speciaal te Rotterdam, van toepassing is, beiden bedrijven, die bij de steunregeling nog een ruime plaats innemen.

Een parallel te trekken tusschen 1913, een zeer voorspoedig jaar, en 1927 is, zooals reeds opgemerkt, buitengewoon moeielijk. De omstandigheden zijn sterk gewijzigd. Dit komt vooral bij het havenbedrijf naar voren. De loonen zijn aanzienlijk, gemiddeld van f 15—18 tot f 30—32 gestegen; de werktijd, vroeger 10—12 uur, soms overmatig langer, is tot 8½ uur ingekrompen bij aanmerkelijke vermindering van Zondag- en nacht arbeid. De destijds bijna geheel ongeorganiseerde arbeid is voor een groot deel georganiseerd, dank zij wettelijke voorschriften en niet het minst door het optreden van de Scheepvaartvereniging, die door het instituut van de Havenarbeidsreserve met zijn vast ingeschreven arbeiders, houders van boekjes en weekkaarten, door zijn werkloosheidsvoorziening onder scherpe controle, groote verbetering heeft aangebracht. Daarbij meen ik, en met veel voldoening, te mogen constateeren, dat niet alleen in materieelen, maar ook in moreelen zin, de havenarbeiders zich gunstig onderscheiden van hunne voorgangers, door meer regelmaat bij het werk, minder dronkenschap, een betere levenshouding. Ten opzichte van de werkgelegenheid is voorts van betekenis de uitbreiding van de machinale beweegkracht, de toepassing van elektrische installaties, die ook tot de ontwikkeling van het geheele havenverkeer krachtig hebben bijgedragen. Hieraan is het te danken, dat ondanks verkorting van den werktijd lading en lossing van eenzelfde hoeveel-

heid goederen de schepen volstrekt niet langer in de haven ophouden dan voorheen.

Is nu na den oorlog de goederenbeweging vermeerderd of verminderd; is het aantal werkzoekenden intusschen lager of hooger geworden?

Wat het eerste betreft, door wijziging in de verwerking van het statistisch materiaal is een nauwkeurige vergelijking niet mogelijk. Jammer genoeg, want zulk materiaal zou de gewenschte opheldering kunnen verschaffen. De tonnenmaat, waarop in vroegere jaren bij de beoordeeling van Rotterdam's welvaart te zeer de nadruk is gelegd, is geen zeer betrouwbaar gegeven, omdat niet de tonneninhoud maar de lading voor het doel richtsnoer moet zijn. Echter mogen belangrijke verschillen eenige aanwijzing geven.

In 1913 werden ingeklaard 10203 schepen met ca. 12.788/m. t.

„ 1924 „ „	9539 „ „	„ „	14.539/m. „
„ 1925 „ „	11124 „ „	„ „	16.864/m. „
„ 1926 „ „	14511 „ „	„ „	21.495/m. „

Het goederenvervoer ter zee, langs rivieren en kanalen was in:

1923	23.658/m. ton
1924	42.879/„ „
1925	51.836/„ „
1926	67.753/„ „

een merkwaardige vooruitgang, waarbij evenwel enkele factoren de aandacht vragen. Bij den rechtstreekschen aanvoer uit zee, niet voor doorvoer, was er in 1926 geen stijging maar eenige daling, terwijl kolen, enz. voor resp. 16, 18 en 35 miljoen ton in het totaal over 1924/26 begrepen waren. In 1926 heeft de kolenstaking in Engeland buitengewone bedrijvigheid in sommige richtingen opgewekt. Het stukgoedverkeer heeft nog steeds niet de gewenschte ontwikkeling bereikt; in 1924 was het totaal inkomend en uitgaand stukgoed 6399 ton, in 1925 6922 ton, in 1926 ca. 6 pCt. meer dan in 1925, met een tegenover 1913 zeker te boeken tekort, maar dit zal op andere wijze zijn gecompenseerd, namelijk door den sterken aanwas van het massale verkeer.

De algemeene indruk van deskundigen — en uitlatingen van verschillenden kant hebben dit bevestigd — is dan ook, dat wij aan de depressie in en na de oorlogsjaren zijn ontgroeid, dat, al moge op industrieel en handelsgebied in sommige takken nog met tegenspoed zijn te kampen, van een abnormaal ongunstigen toestand in het havenbedrijf geen sprake is, deze veel eerder in gunstigen zin mag worden beoordeeld.

Is nu de toevloed van werkzoekenden niet een oorzaak van buitengewone werkloosheid?

Vóór den oorlog oefende bij het gebrek aan organisatie de kans om hier of daar aan werk te komen, beslist meer aantrekkingskracht uit dan thans; in die jaren was de toestrooming soms aanzienlijk; het aantal losse arbeiders met geen of weinig werk was grooter.

Onwederlegbare cijfers van het getal werkkrachten kunnen niet verstrekt worden; men moet zich met schattingen tevreden stellen. Op grond van voor mij betrouwbaare inlichtingen meen ik te mogen aannemen, dat in 1913 ca. 10.000 man min of meer geregeld in de haven werkten, daarbuiten ca. 3000—5000 man, die nu en dan te hulp werden geroepen, hetgeen ook verband hield met den abnormaal langen arbeidstijd. Want het is herhaaldelijk voorgekomen, dat aan een groote erts lading bijv. de ploegen een paar dagen overmatig lang werkten, een hoog loon verdienden, en zich verder in die week van arbeid onthielden. Het „min of meer” en „nu en dan” is uit den aard der zaak betrekkelijk, en van andere zijde wordt het getal 10.000 hooger geraamd.

In 1925 (de cijfers over 1926 zullen gunstiger zijn) waren bij de Havenarbeidsreserve gemiddeld ingeschreven 10.465 losse en vaste arbeiders, die 91.982 taken verrichtten, per arbeider ruim 8¾ taak per week, wat de bevredigende verhouding aangeeft van ca. 4½ dagen werk in de 5½ dagen van de week. Bui-

ten de H.A.R. staan ca. 1000—1500 man, voor wie hetzelfde arbeidsgemiddelde kan worden aangenomen. De arbeidsfrequentie is aanzienlijk gestegen. Overigens meen ik nog te kunnen verwijzen naar hetgeen later over den steun wordt opgemerkt.

In de bouwvakken is de loonstandaard nog veel gunstiger dan in het havenbedrijf. Het gemiddelde loon van 35 cents in 1914 is in 1926 tot 80 cents per uur vooruitgegaan. Het indexcijfer voor gezinsonderhoud, in 1913 op 100 gesteld, wordt voor 1926 op 146 berekend (huren van f 3,50—f 4 per week komen thans op f 5—f 8). Ook wanneer de thans zooveel kortere werktijd in aanmerking wordt genomen, stellen die gegevens duidelijk in het licht, dat de materiele levensomstandigheden van den aan het werk zijnden bouwvakarbeider zeer bijzonder zijn verbeterd. Hierop is trouwens herhaaldelijk de aandacht gevallen. De in vergelijking met andere vakken buitensporige loonen zijn mede oorzaak van de huuropdrijving, tot nadeel van de bevolking in het algemeen. Zij vinden een verklaring in het betreurenswaardige feit, dat in de jaren na den oorlog talrijke gezinnen van woning verstoken waren, en met grooten spoed getracht moest worden in het tekort te voorzien. Toenemende huizenbouw, in de groote gemeenten vooral, was een onvermijdelijk gevolg. Aan werkgelegenheid heeft het daar dus zeker niet ontbroken. Toch komt in de werklozenstatistiek over het geheele land in 1925 het hoogste indexcijfer, in 1926 het hoogste op één na op rekening van de bouwbedrijven. Hoe dit te verklaren? Voor een deel wel hieruit, dat in het statistisch materiaal ook de seizoenwerkloosheid is opgenomen; de classificatie zal ook een uitvloeisel zijn van inschrijving bij de arbeidsbeurzen van losse arbeiders, die eigenlijk buiten het bedrijf moeten worden gerangschikt.

Raadpleegt men de woningstatistiek van Rotterdam, dan vindt men dat

in 1913	1727	gebouwen of	2820	woningen zijn	bijgekomen
„ 1925	2178	„	4975	„	„

Volgens de officieele staten leverde de nieuwbouw op:

in 1925	5804	gereed gekomen	woningen
„ 1926	6848	„	„

Terwijl in 1913 voor een type woning f 2000 loon f 4000 materiaal werd besteed, was in 1926 dus f 4200 loon f 6000 materiaal, f 10.200 tegen f 6000 (globale cijfers) vereischt.

Een genoegzame aanduiding, dat de bedrijvigheid die van vroeger overtrof; men mag wel aannemen, dat de woningbouw den voornaamsten maatstaf ter beoordeeling aangeeft. Niet alleen te Rotterdam, ook in andere steden (den Haag is daarvan een aanschouwelijk voorbeeld) is zeer veel gebouwd, en, al is er nog steeds behoefte aan woningen tot lagen huurprijs, vermoedelijk te veel gebouwd. Er is dan geen kans op grootere bedrijvigheid in de toekomst. Wij moeten het feit onder oogen zien, dat die integendeel zal kunnen verminderen.

Staat daartegenover een aandrang van werkzoekenden, aangelokt door de hooge loonen, een toestrooming van arbeiders uit de buitengemeenten, dan mag die allerminst door buitengewonen steun worden aangevoerd. Hier is het niet de werkgelegenheid die ontbreekt, die achterstaat bij de werkgelegenheid in normale tijden, hier is het de onnatuurlijke uitzetting van werkkrachten, waartegen te velde moet worden getrokken. Men zal tot krachtige maatregelen moeten overgaan, en deze maatregelen zullen ongetwijfeld heftig verzet uitlokken in een bedrijf, dat ook onder normale omstandigheden nu en dan vele werklozen telt.

Hoe onvolledig de hier verstrekte gegevens ook mogen zijn, ik meen toch, dat met beslistheid mag worden uitgesproken, dat in het havenbedrijf en in de bouwvakken buitengewone maatregelen in verband met een noodtoestand niet gewettigd zijn. In weerwil daarvan vinden deze, bepaaldelijk wat de bouwvakken

betreft, nog ruime toepassing, en blijkbaar wil men de richting niet uit, dat de niet meer noodlijdende bedrijven als bedrijven worden uitgeschakeld. Een werkloze wordt in het systeem als werkloze aangemerkt, tot welk vak hij ook behoore.

Al bewegen wij ons in een dalende lijn van uitkeeringen, in 1926 beliepen de werklozenuitkeeringen te Rotterdam nog ca. f 1876/m. tegen f 2417/m. in 1925 (zonder kolengeld); in Jan./Febr. 1927 was het bedrag f 455/m. De gewone onderstand was daarentegen in 1926 hooger (f 227/m. meer), vermoedelijk een gevolg van toelating van werklozen, die niet meer voor buitengewone hulp in aanmerking konden komen.

Van de op 31 December uitkeering genietende personen

8007 in 1922	waren	1727	bouwb.	1560	} fabrieks-, haven- transportarbeiders en varensgezellen
5483 „ 1925	„	1467	„	1462	
4448 „ 1926	„	1467	„	1111	

van deze laatste 1111 echter slechts 365 havenarbeiders, (120 zeelieden, 116 stokers, de overige over een groot aantal vakken verdeeld). Het cijfer van 365 wijst er zelf reeds op, dat in het havenbedrijf met zijn zeker meer dan 12.000 werkers de omstandigheden niet onrustbarend zijn.

Bij herhaling worde hier gewezen op de wisselvallige werkgelegenheid in beide bedrijven. De arbeidsmarkt wordt bij voortduring bedreigd door toevloed van buiten, voor de bouwvakken meer dan voor het havenbedrijf, waar bij betere organisatie de kansen niet meer zoo gunstig zijn als vroeger. Een aanmoediging ligt in het vooruitzicht op steun. Hoe hooger de steun en hoe zwakker de maatregelen van afweer, des te sterker zullen buitenwonenden naar de gemeente afvloeien.

In een crisistijd wordt niet zonder reden de werkloze arbeider aan de gewone hulpverlening onttrokken. Ook het algemeen belang brengt mede hem zoo min mogelijk van zijn vak te vervreemden, hem niet te ontmoedigen, zijn gevoel van eigenwaarde niet te verzwakken, zoodat hij na het economisch herstel met onverflauwden ijver het werk kan hervatten. Is de noodtoestand van langen duur, dan wordt het steeds moeilijker hem aan de werkloze dagen te ontnemen, en bij voortzetting van de hulp, nadat aan dien toestand een einde is gekomen, dreigt ontegenzeggelijk ernstig gevaar voor verslapping, voor arbeidsschuwheid, voor misbruik. Verslapping en arbeidsschuwheid, een verschijnsel, dat zich niet alleen bij den handarbeider zal voordoen, maar bij ieder, die bij gebrek aan bezigheid aan zijn gemakzucht toegeeft.

In tijden van werkloosheid is arbeidsschuwheid steeds een onderwerp van strijd. Van werknemerszijde is men geneigd die te ontkennen; met alle waardeering voor den werklust van arbeiders in het algemeen, is het een dwaasheid te willen ontkennen, dat arbeidsschuwheid een groote plaag is bij de behandeling van werklozensteun. Twijfel daaraan is onmenschkundig en getuigt van weinig objectiviteit.

Misbruik wordt door hooge uitkeeringen en onvoldoende controle op werkonwilligen in de hand gewerkt. De vorm aan de ondersteuning gegeven verschilt aanmerkelijk van dien bij den gewonen onderstand aan hulpbehoevenden. Te Rotterdam is voor ongeorganiseerden de steun f 12 per week en f 1,35 per kind, tot een maximum van f 21 (of 60 pCt. van het laatstverdiende loon), alleenlopenden f 9 per week. Havenarbeiders en losse werklieden maximum f 17. Voor georganiseerden, uitgetrokkenen, enz. wijken de voorwaarden daarvan eenigszins af. Wie zes achtereenvolgende weken gewerkt heeft, moet een wachttijd van een week doormaken. Voor gezinsinkomsten komt ½ bij het steunbedrag in mindering.

Met de hoogte van vroeger verdiend loon wordt dus niet gerekend, mogelijke besparingen komen niet in aanmerking. Wat de overige gezinsleden inbrengen blijft voor 40 pCt. behouden, onafhankelijk van het bedrag. Van individualiseeren dus geen sprake. Na korten werktijd heeft de werkloze recht op uitkeering.

ring, mits door stempeling van den werkgever van zijn werkloosheid het bewijs is geleverd. Dit nu is een zeer onvoldoend bewijs. Daaruit kan nog niet worden geconcludeerd, dat werkgelegenheid voor hem ontbreekt. Geenszins, want indien hij voldaan is met een vroeger genoten loon en er de voorkeur aan geeft met het mindere uit de openbare kas rust te nemen, is dit voor hem geen aansporing om naar werkgelegenheid te zoeken. Of wel, hij heeft na vroegere werkloosheidsuitkering werk gevonden en een zoo goed loon verdiend, dat hij in die week het nog aangeboden werk weigert, en een volgende week toch weer als feitelijk werklooze de uitkering deelachtig wordt. Geringe straffen bij overtreding treffen niet altijd doel.

In theorie worden misbruiken door de controle achterhaald. De praktijk leert anders. Bij iedere steunregeling is controle het zwakke punt. Hier treft niet altijd de leiding een verwijt. Het is onafscheidelijk van welke regeling ook. In ieder voorkomend geval is niet te controleren, of na stempeling werk is geweigerd. Een zoo nauwlettend toezicht is van geen administratie te eischen.¹⁾ De werkgever staat ook soms voor de moeilijke keus, misbruiken rapporeeren of den werknemer te vriend houden. Ik heb geen reden, de mededeeling mij gedaan zelfs in twijfel te trekken, dat in de bouwvakken wel werkgevers voorkomen, die den werknemer behulpzaam zijn door onjuiste afstempeling en onjuiste loonopgaven. Misbruiken; die het de administratie uiterst moeilijk maken om achter de waarheid te komen.

Vooraf ook daarom is het een algemeen belang, dat met het uitzonderingsstelsel worde gebroken, indien de omstandigheden dit maar eenigszins veroorloven.

Over het algemeen is ook de buiten de werkloosheid vallende steun op vrije wijze geregeld, en zeker wel niet uitsluitend in de tweede gemeente des Rijks. Wij huldigen weliswaar niet meer de bekrompen opvattingen onder de oude Armenwet vóór 1912, ook zijn de opvattingen onder de nieuwe wetgeving allengs ruimer geworden dan onmiddellijk vóór den oorlog en wordt armenzorg meer en meer overheidszorg, maar — al is economisch onze maatschappij nog niet geheel hersteld — de gewone onderstandcijfers zijn toch ostellend: een jaarlijksche uitgaaf van 1½ miljoen voor Rotterdam stemt tot nadenken. Eigenaardig is ook de stijging per persoon en per week, wellicht in verband met opgenomen werklozen, 1,9 in 1922, 3,4 in 1925, ofschoon het indexcijfer is gedaald. En dan de kostbare administratie, die niet minder dan zes ton voor salarissen aan het budget toevoegt. Een dure huishouding, die, naar ik vrees, ons ook in de toekomst te wachten staat. Hoeveel zorg besteed moge worden aan beheer en controle, onwillekeurig gaan de gedachten terug naar vroegere ervaringen op het gebied van armenzorg.

Beschouwingen als deze over een zoo veelzijdig onderwerp in een kort bestek zullen van oppervlakkigheid niet geheel zijn vrij te pleiten. Toch leek het mij gewenscht, daarop thans de aandacht te vestigen. Zeker stel ik mij niet voor, dat mijne meening binnen kort ingang zal vinden. In de gemeentelijke raadzaal, waar de richtlijnen worden vastgelegd, is het economisch belang maar al te licht ondergeschikt aan het politiek partijbelang, waartegen een strijd vruchteloos wordt aangeboden.

G. H. HINTZEN.

¹⁾ Slechts enkele voorbeelden. Het hoofd van een gezin met slechts twee kinderen had f 25 verdiend, z.i. voldoende om een week niet te werken en te laten stampelen. Een ongehuwde stelde zich met f 15 tevreden. Bouwvakarbeiders, die bij een werk een zeer hoog loon verdienden, staakten na nog één dag arbeid in de week, lieten het werk rusten om het na de uitkering te hervatten. De werkgever moest zich wel van waarschuwing onthouden bij de kans, dat die waarschuwing hem bij hervatting van het werk duur te staan zou komen.

ZULLEN WIJ SURINAME NOODIG HEBBEN?

Suriname is een Nederlandsch bezit in Zuid-Amerika met een uiterst gunstige bodemproductiviteit, een over het algemeen mooi verdeelden regenval, een rivierstelsel, dat ten deele voor zeeschepen bevaarbaar is, terwijl verder op de kustondernemingen een goedkoop watertransport is verzekerd.

Alle deze zeer waardevolle, *blijvende* factoren, intusschen nog met een reeks andere vermeerderd, beïnvloeden den kostprijs der Surinaamsche producten op hoogst gunstige wijze.

Deze meest Nederlandsche kolonie is aan de goede, niet-Pacific-zijde der Ver. Staten van Noord-Amerika en Canada gelegen, welke beide uitgestrekte gebieden thans een bevolking van bijna 130 miljoen zielen tellen en over eenige tientallen jaren bewoond zullen zijn door 200 miljoen menschen met hooge levenswensen.

Het streven der Unie is, en moet vanwege het Pacificgevaar zijn, de producten, die niet of niet in voldoende mate op eigen bodem kunnen worden gewonnen en thans in hoofdzaak door Azië worden geleverd, uit buurtlanden te betrekken.

De politiek der groote Unie is dan ook haar machtspositie in buurtlanden uit te breiden.

Bij den vrede te Parijs in 1898 heeft zij zich verzekerd van het suikerproducerende eiland Porto Rico, heeft zij vooral na aanneming van het Platt-amendement zich het recht toegeëigend orde en rust op Cuba te handhaven. Sedert zijn S. Domingo en Haiti in haar machtsfeer getrokken en heeft zij van Denemarken de Maagdeneilanden gekocht, terwijl het werk der United Fruit Cy. en andere groote Amerikaanse maatschappijen haar positie in Costa Rica en meerdere staten rond de Golf van Mexico en de Caribische zee heeft versterkt.

Een nieuw tijdperk is ingetreden met haar optreden in Nicaragua nu Centraal- en Zuid-Amerikaansche Staten daartegen protesteeren. Haar machtsuitbreiding in verschillende der genoemde landen is gedaand gegaan met het oprichten van vlootstations diende de verdediging van het Panamakanaal te versterken.

De meeste der gepenetreeerde landen behouden een schijn van zelfstandigheid, hetgeen o.m. blijkt uit het verbod van den tegenwoordigen President van Haiti, Borno, aan den Amerikaanschen Senator King, die zich verzet tegen het optreden van de Amerikaanse Regeering jegens Haiti, dit grondgebied te betreden.

In het algemeen is de stemming in de meeste dier landen anti-Amerikaansch en wordt zulks ten eerste aangemoedigd door beroepspolitici aan wie groote voordeelen zijn ontgaan. In tijden van oorlog zal de Unie een deel van haar strijdmacht in die landen moeten vastleggen.

Het komt mij dan ook voor, dat reeds in de naaste toekomst landen als Suriname met gunstige productiefactoren en met zekerheid van orde en rust, als leveranciers voor de Unie en Canada van groote betekenis zullen kunnen worden en dat ontwikkeling der bedrijven door beide landen gaarne zal worden gezien.

Zoo dit juist is, dient onze Regeering daarvan, zulks in het algemeen belang, partij te trekken.

Dat Suriname practisch gesproken niet bevolkt is, heeft tot zekere hoogte voordeelen. Immers is het hierdoor slechts mogelijk, dat ondernemers op uiterst gunstige voorwaarden belangrijke aaneengesloten complexen prima cultuurgrond in erfpacht kunnen verkrijgen, welke zij permanent, als noodig voor groote moderne bedrijven, kunnen indeelen. Het is voor hen mogelijk thans eveneens de beschikking te verkrijgen over voldoende Javaansche werkkrachten en de kans is niet uitgesloten, dat de arbeidskosten — voorstellen van den Ondernemersraad — zelfs zullen worden verlaagd.

Een feit is, dat de inheemsche bevolking, waaronder ik eveneens reken het tweede en volgende geslacht der aangevoerde Aziaten, hogere levenswensen stelt dan de Aziatische immigranten.

Toen in 1917 de Britsch-Indische Regeering de uitvoer van contractanten verbood, werden de ondernemers in de naast Suriname gelegen Britsche kolonie Demerara hierdoor ernstig gedupeerd. Hoewel de voorwaarden, w.o. de vrije Britsch-Indiërs, die een belangrijk deel der bevolking van Demerara uitmaken, de beschikking over cultuurgrond kunnen verkrijgen, in tegenstelling met die in Suriname, zeer bezwarend zijn, is het den ondernemers in eerstgenoemd land niet mogen gelukken hen als vrije arbeiders aan hun bedrijven te verbinden. Evenmin zijn die ondernemers er in geslaagd door het aanbieden van nieuwe, iets betere, voorwaarden het verbod van uitvoer van contract-arbeiders uit Britsch-Indië naar Demerara te doen opheffen. De ondernemers in Demerara hebben nagelaten of zijn er althans niet in geslaagd hun bedrijven tot een peil op te voeren bij hetwelk hogere arbeidskosten zijn te dragen.¹⁾

De toestanden in het geheele Oosten zijn bezig te veranderen.

Er dient ook in ons Indië rekening te worden gehouden met een groei van het nationalistisch element. De invloed van dit element op bestuurszaken zal toenemen en daarmee dienen vooruitziende ondernemers in Suriname rekening te houden. Willen zij in de toekomst verzekerd zijn van een geregelden aanvoer van werkkrachten van Java dan moeten arbeidsvoorwaarden kunnen worden aangeboden, die door de autoriteit in Indië aanneembaar geacht kunnen worden. Betere arbeidsvoorwaarden zijn voor de bedrijven in Suriname afhankelijk van toepassing van wetenschappelijke hulpmiddelen in zeer uitgebreiden zin en van deelbouw.

Onder die hulpmiddelen mogen genoemd worden handenarbeidbesparende machines en werktuigen. Het gebruik van deze kan tot gevolg hebben, dat niet alleen een hooger loonstandaard door de bedrijven kan worden gedragen, maar en dit is een zeer voorname factor, ook het aantal benodigde arbeiders zeer belangrijk zal kunnen worden vermindert.

Ik heb dit alles meer uitvoerig behandeld in een dezer dagen bij Martinus Nijhoff verschenen brochure getiteld: „Een deel der taak van Nederland in Suriname”. Een grootere zeggingschap van het Nederlands element in ons Indië zal een niet-gunstigen invloed hebben op den kostprijs van ondernemingsproducten aldaar. Hoewel we eenzelfde invloed zien groeien in andere productielanden, valt toch niet te ontkennen, dat het risico der Indische bedrijven toeneemt, hierbij aannemende, dat de Regeering haar positie krachtig zal kunnen handhaven, waardoor chaos wordt voorkomen. Er dient voorts op te worden gewezen, dat ondernemers in Ned. Oost-Indië meer dan elders in de tropen het geval is, door toepassing van wetenschappelijke hulpmiddelen den kostprijs van producten hebben kunnen verlagen. Hierdoor hebben anderen meer kans tot productiestijging en daarmee doorgaans gepaard gaande kostprijzdaling dan onze Indische ondernemers.²⁾

Het voortduren van ongunstige politieke toestanden in Azië heeft een ongunstigen invloed op de koopkracht der bevolking en dientengevolge op den afzet van sommige Indische producten.

Onze zeer kostbare Staathuishouding, de schatten verslindende sociale maatregelen worden voor een goed deel bekostigd met door of in Indië verdiend geld. Aan de hogere levenseischen onzer arbeiders kan slechts worden voldaan zoolang de Indische zaken floereeren, waardoor tevens de werkloosheid wordt beperkt.

Toen ik in 1922 mijn rapport aan de Regeering over Suriname uitbracht, welk rapport op verzoek van den

¹⁾ Zie „Facts about sugar” 19 Maart '27: „Sugarproduction in Br. Guiana”.

²⁾ Zie in verband daarmee mijn artikel: „Kentering”, voorkomende in Econom. St. Berichten van 10 October 1923.

toemaligen Minister van Koloniën zeer beknopt is gepubliceerd geworden, heb ik o.m. voorgesteld een zeer uitgestrekt terrein, waar naar mijn meening alle gunstige factoren, welke de kolonië voor cultuurbedrijven bevat, waren vereenigd, voor een groep Nederlandsche ondernemers op velerlei gebied te doen reserveeren. Het onderzoek naar de cultuurwaarde dier terreinen en de waarde van arbeidbesparende middelen zoude dienen aan te vangen, zoodra met de Regeering op sommige punten, welke thans de bedrijven in Suriname schaden, overeenstemming was bereikt geworden. Hoewel een dergelijk onderzoek betrekkelijk geringe financieele offers meebracht, was hier geen belangstelling te vinden en toen deze eenige jaren later in lichten graad ontstond, waren een paar opmerkingen van laat ik het noemen conservatieve zijde voldoende om die belangstelling weder te doen verdwijnen.

Conclusie:

a. De voorspoed van ons land is in hooge mate afhankelijk van floreerende koloniale bedrijven.

b. De veranderende toestanden in Ned. Oost-Indië zullen geleidelijk de bedrijven aldaar ongunstig beïnvloeden; geleidelijk zoolang de Regeering de teugels van het bewind krachtig in handen weet te houden, hetgeen vooral ook in het belang der Indische massa gewenscht is.

c. Het risico der bedrijven in Oost-Indië vermeerderd.

d. De weinig koopkrachtige bevolking in het Oosten neemt in aantal toe, waardoor de vraag naar diverse producten in die landen stijgt; chaos, welke bezig is te ontstaan, zal de afzet van sommige Ned. Indische producten ongunstig beïnvloeden.

e. In Noord-Amerika en Canada zien we een snelle toename van een koopkrachtige bevolking.

f. De zucht bestaat aldaar om zoo weinig mogelijk afhankelijk te zijn van Azië.

g. Suriname ligt aan de goede zijde van Noord-Amerika.

h. Deze Nederlandsche kolonie bezit uiterst gunstige factoren voor de cultuur van verschillende gewassen.

i. De kostprijs der producten aldaar zal verlaagd kunnen worden bij toepassing van wetenschappelijke hulpmiddelen in uitgebreiden zin, hulpmiddelen welke in Oost-Indië reeds in hooge mate zijn toegepast geworden.

j. Wanneer de waarde van handenarbeidbesparende landbouwmachines kan worden aangetoond dan kunnen de bedrijven in Suriname daar in tegenstelling met die op Java in hooge mate partij van trekken, zullen de eerste ondernemers veel minder afhankelijk van hun arbeiders zijn.¹⁾

k. Toepassing van wetenschappelijke hulpmiddelen en deelbouw, welke een hechteren band vormt tusschen den ondernemer en de besten der arbeiders bij een daling van het risico voor den ondernemer, zullen het dragen van een hooger loonstandaard door de bedrijven mogelijk maken.

l. Een hooger loonstandaard zal de groote meerderheid onzer Volksvertegenwoordiging en de autoriteit in Indië gunstig stemmen ten opzichte der Surinaamsche bedrijven, kan den toevoer van goede Javaansche werkkrachten bevorderen en verzekeren.

m. Onze bevolking neemt snel in aantal toe, terwijl haar levenseischen zeker niet verminderen.

n. Ook om die redenen moeten onze koloniale belangen toenemen, moeten we nieuwe koloniale gebieden in onze belangensfeer opnemen, moeten we, rekening houdende met het hier boven vermelde, Suriname met andere oogen dan tot heden het geval was gaan bekijken.

Dat de Regeering spoedigst een reeks energieke,

¹⁾ Zie: „Mechanisch ploegen”, door B. Bokma de Boer, Archief der J.S.I., No. 9, Maart 1927.

kapitaalkrachtige ondernemers op uiteenlopend gebied opwekke een concern te vormen, dat zich onder zekere voorwaarden door een uitgebreid onderzoek daadwerkelijk voor Suriname gaat interesseeren.

Is dit eenmaal bereikt, dan mag met reden een spoedige opleving der kolonie worden verwacht.

We zullen Suriname noodig hebben.

's-Gravenhage, Maart 1927.

TJ. PYTTERSEN.

INTERNATIONALE REGELING VAN HET VRAAGSTUK DER GRONDSTOFFENVOORZIENING.

I.

„Het ongeluk wil, dat de aarde niet overal de voor het economische leven benodigde grondstoffen bevat; deze zijn over de wereld verspreid op een wijze, die wanordelijk blijkt te zijn; het eene land brengt ijzer voort, het andere koper, een derde olie. Het volk, dat een van die landen bezit, verbeeldt zich, dat het op hetgeen er gevonden wordt op of onder den grond uitsluitende rechten kan uitoefenen en van die natuurlijke voortbrengsels de eenige eigenaar is. Deze opvatting moet gebannen worden. Die voortbrengselen behooren ten bate van de geheele menschheid te komen en moeten te harer beschikking staan op voorwaarden, die voor allen zooveel mogelijk gelijk zijn. Dit is het beginsel, waarop de toekomstige wereld gebaseerd moet zijn.”

Met ongeveer deze woorden gaf de Belgische afgevaardigde M. Lafontaine op de eerste vergadering van den volkenbond in 1920 een handelspolitieke gedragslijn aan, waarvan de algemeene toepassing een belangrijke stap in de richting van economische wereldvrede zal zijn. Geen wonder daarom, dat de volkenbond het tot hare eerste plichten rekende de met het bedoelde beginsel in verband staande vraagstukken aan een onderzoek te onderwerpen en zoo werd reeds bij resolutie van den volkenbondsraad van 27 October 1920 aan de economische en financiële afdeling het verlangen kenbaar gemaakt om een dergelijk onderzoek te doen geschieden, speciaal betreffende omvang en aard van de behoefte aan grondstoffen en de oorzaken van de moeilijkheden, waarin talrijke landen bij de verschaffing verkeerden; een onderzoek, waarop nader werd aangedrongen door de vergadering van den volkenbond bij hare resolutie van 8 December 1920.

Terstond werd met dit onderzoek een aanvang gemaakt en reeds in September 1921 verscheen het resultaat daarvan: een rapport in twee deelen,¹⁾ samengesteld onder leiding van Professor Gini, werd gepubliceerd en bevatte, behalve vrij uitvoerige algemeene beschouwingen, statistisch materiaal betreffende een achttal van de belangrijkste grondstoffen. Dit rapport, hoewel uit den aard der zaak niet meer geheel up to date, mag vanwege de heldere uiteenzettingen, die het bevat, nog steeds voor een belangrijk document over deze materie worden aangezien, temeer daar het tot dusver de eenige poging is geweest om het onderwerp als een afzonderlijk geheel eenigszins systematisch te behandelen.²⁾

Het is mogelijk, dat men de behandeling van het rapport Gini en de nadere studie van het onderwerp hoeft willen aanhouden en wegleggen voor de internationale economische conferentie, welke reeds jaren

¹⁾ Report on certain aspects of the raw materials problem, Genève, hierna te citeeren als rapport Gini.

²⁾ Wel werden verschillende kanten van het vraagstuk in Amerika in oogenschouw genomen ter gelegenheid van een conferentie, welke in Mei 1926 te Briarcliff (New York) werd gehouden onder de auspiciën van het Carnegie Endowment in samenwerking met de Academy of Political Science. Een serie artikelen over het onderwerp werden naar aanleiding van deze conferentie gepubliceerd in de Proceedings of the Academy of Political Science (Volume XII, July 1926) en bovendien afzonderlijk uitgegeven door het Carnegie Endowment als no. 226 van de geschriften onder den titel „International Conciliation” (Raw materials and their effect upon international relations, January 1927).

geleden is geprojecteerd, doch nu eerst definitief is vastgesteld en te Genève zal worden geopend op 4 Mei a.s. Mocht dit het geval zijn geweest, dan zal de agenda voor deze conferentie in zooverre een teleurstelling bevatten, dat ze het onderwerp als afzonderlijk vraagstuk niet noemt. Dat wil echter niet zeggen, dat er in dit opzicht geen resultaten van de conferentie mogen worden verwacht. Ongetwijfeld zal een begin van oplossing worden bereikt, wanneer de conferentie, die in het teeken zal staan van streven naar het vrije handelsverkeer, tot de bevordering daarvan zal bijdragen. De niet afzonderlijke behandeling van het onderwerp op de agenda moge evenwel een aanleiding zijn er te dezer plaatse de aandacht voor te vragen.

II.

Allereerst behooren te worden aangegeven omvang en oorzaak van het vraagstuk. Eenige algemeen bekende omstandigheden mogen daarbij worden vooropgesteld.

Ieder land, zelfs het grootste, is voor wat betreft de voorziening van hare industrie met grondstoffen geheel of ten deele aangewezen op invoer vanuit andere landen. Deze omstandigheid, welke haar natuurlijke oorzaak daarin vindt, dat de bronnen van essentiële grondstoffen niet altijd voldoende voorhanden zijn ter plaatse, waar zij door de industrie worden verwerkt, heeft op haar beurt niet alleen meerdere of mindere economische afhankelijkheid ten gevolge, doch niet zelden ook politieke beteekenis en wel in die mate, dat zij wordt aangemerkt als een oorlogsfactor bij uitnemendheid. De strijd om grondstoffen speelt een zoo belangrijke rol in de wereldpolitiek, dat oorlog dikwijls zoo gebrandmerkt als „strijd om de voederplaatsen”.

Ten einde hare economische afhankelijkheid op te heffen of te verminderen en daardoor tevens hare zelfgenoegzaamheid, vooral met het oog op oorlog, te bevorderen, trachten de naties in de eerste plaats invoer te ondervangen en in hare behoefte aan grondstoffen, die door voortgaande industrialisatie voortdurend stijgt, te voorzien, hetzij door substituten of surrogaten, hetzij door acquisitie van koloniën, het scheppen van invloedsferen door kapitaalsinvestigatie in den vreemde, het verkrijgen van uitgebreide concessies etc. Bovendien streeft men er naar de grondstoffen, die het land wel voortbrengt, allereerst voor de nationale industrie te reserveeren, die daardoor tegenover het buitenland in een voordeliger positie komt.

Anderzijds is aan volken, die een surplus aan grondstoffen voortbrengen, daardoor de mogelijkheid gegeven een zekere macht uit te oefenen over de andere landen, die de grondstoffen voor hunne industrie noodig hebben en wel speciaal over die landen, die voor een of meerdere artikelen geheel op invoer zijn aangewezen en die hunnerzijds natuurlijk alles aanwenden om aan die machtsuitoefening zooveel mogelijk te ontkomen.

Aldus wordt het leven geschonken aan maatregelen en aan een handelspolitiek in het algemeen, die enkel en alleen rekening houdt met (dikwijls slechts vermeende) nationale belangen, die desnoods ten koste van vreemden behartigd en bevoorrecht worden.

In- en uitvoerrechten, zelfs in- en uitvoerverboden zijn hierbij de meest voor de hand liggende middelen. Zoo worden bijv. door Amerika sommige grondstoffen met een invoerrecht belast ten einde het gebruik van (in het binnenland voorradige) substituten of surrogaten te bevorderen en zodoende eigen onafhankelijkheid te verhoogen, welk middel meestal weer leidt tot bescherming van den consument (in casu den industrieel), die anders door den hooger prijs van de grondstoffen niet loonend meer met het buitenlandsch product kan concurreren. Uitvoerrecht en -verboden anderzijds hebben ten aanzien van grondstoffen

dezelfde strekking als invoerrechten en -verboden op het afgewerkte product; zij werken dikwijls agressief en leiden dan doorgaans tot représailles.

Naast deze zuiver inwendige maatregelen staat een politiek, die over de grenzen wordt gevoerd ten einde voldoende en goedkope grondstoffen te bemachtigen. Koloniën worden genoopt tot het heffen van preferentiele uitvoerrechten, die als het ware het pendant zijn van preferentiele invoerrechten, immers terwijl de laatste de nationale industrie bevoordeelen door het koloniale afzetgebied te reserveeren voor de productie van het moederland doen de eerste hetzelfde door het moederland aan goedkoopere grondstoffen te helpen en de productiekosten lager te maken. Of wel men tracht zich een boven andere naties bevoorrechte positie te verschaffen door het verwerven van uitgebreide concessiegebieden, waar men voor het heden en de toekomst voldoende beschikking over grondstoffen heeft. Speciaal in politiek zwakke of onzelfstandige landen opent zich voor de sterkeren een ruim perspectief, waarbij onderlinge strijd doorgaans een voedzamen bodem vindt.

Niet zelden wordt bij het streven naar onafhankelijkheid door het opvoeren van nationale productie van grondstoffen eigen direct belang behartigd ten koste van toekomstig eigen en algemeen belang, doordat de intensiteit van eigen productie een zoodanigen omvang aanneemt, dat uitputting van de bronnen binnen afzienbaren tijd te volgen staat.

Zoo scheidt de ongelijke, niet in verband met de eigen behoefte staande verdeling der grondstoffen over de wereld internationale tegenstellingen en problemen, aan wier oplossing door onderling overleg nog nauwelijks begonnen is. Terwijl met betrekking tot het binnenland door de nationale overheid tijdig kan worden opgetreden en ook wordt opgetreden om uitbuiting van economische machtsposities te beperken of te voorkomen (anti-trustwetgeving!) bestaat een dergelijke mogelijkheid op het gebied van de internationale handelspolitiek nog niet. Daarbij moet in het oog worden gehouden, dat tegenover het buitenland doorgaans een andere mentaliteit bestaat: maatregelen, die voor het binnenland, na een behoorlijke belangenafweging, als te eenzijdig en ongerechtvaardigd worden afgekeurd, vinden adhaesie, wanneer zij ter versterking van de nationale positie tegenover het buitenland worden geïmplementeerd. Monopolistische machtsposities, die voor het binnenland de grootste mogelijke tegenwerking ondervinden, worden op allerlei wijze aangekweekt, wanneer zij tegen het buitenland gericht zijn.

Het behoeft geen betoog, dat dit gebrek aan internationale samenwerking en regeling, als zoovele andere, de geesten heeft wakker geroepen en de vraag heeft doen rijzen, of hier geen plaats en mogelijkheid is om in den chaotischen toestand ordening te scheppen door internationale organisatie.

Is het dan wonder, dat ook de volkenbond, nog afgezien daarvan, dat de oplossing van dit probleem tevens de werking van een belangrijken oorlogsfactor zal beletten en derhalve uit dien hoofde in hooge mate zijn belangstelling verdient, krachtens artikel 23 sub e van zijn pakte, dat hem de bevordering van een „traitement équitable pour le commerce de tous les pays” voorschrijft, zich het onderwerp aantrok en pionierswerk ging verrichten?

Laat ons nagaan wat men op het gebied van internationale samenwerking tot dusver gepoogd en voorgesteld heeft en vervolgens wat van de a.s. internationale economische conferentie te verwachten valt.

III.

Al vóór den oorlog en wel in 1909 is van Amerikaanse zijde een poging gedaan, die als een eerste stap in den beugel kan worden beschouwd, zij het ook, dat daarbij slechts één onderdeel van het vraagstuk in het spel was. De North American Conserva-

tion Conference, welke in Februari 1909 werd gehouden en waaraan deelnamen de Vereenigde Staten, Mexico, Canada en New Foundland, bracht namelijk op instigatie van President Roosevelt het denkbeeld naar voren een World Conservation Congress bijeen te roepen, met het doel om maatregelen te beramen ter voorkoming van een onbeperkte en roekeloze uitbuiting van de natuurbronnen der wereld.

Het plan voor dit congres, dat noch toen noch later is gehouden, heeft een Amerikaanschen schrijver ertoe gebracht een programma op te stellen voor een door hem aanbevolen International Raw Material Conference.¹⁾ Ook hij beschouwt de instandhouding van natuurlijke bronnen als een hoofdpunt van beraadslaging, doch daarnaast geeft hij als zoodanig aan de billijke verdeling van de over de geheele wereld beschikbare grondstoffen. De beginselen, waarnaar die verdeling moet plaats vinden, behooren te worden opgespoord en toepassing daarvan moet worden aanbevolen voornamelijk aan die regeeringen, die door maatregelen als de hierboven genoemde (uitvoerrecht op grondstoffen, preferentiele uitvoerrechten etc.) de positie van het eigen-land kunstmatig trachten te bevoordeelen ten koste van andere landen. De schrijver laat evenwel na aan te geven den mogelijken inhoud van deze beginselen en de wijze van toepassing, zoodat zijn programma nadere uitwerking behoeft alvorens voor verdere bespreking vatbaar te zijn.

Meer gegevens en houvast biedt het rapport Gini. De basis voor diens onderzoek werd aangegeven in de bovengenoemde resolutie van den volkenbondsraad en was van tweeledigen aard. Het zou betrekking moeten hebben op omvang en aard der behoefte aan essentiële grondstoffen, welke verschillende landen zich niet anders kunnen verschaffen, geheel of grootendeels, dan door invoer en voorts de oorzaken hebben op te sporen van de moeilijkheden, voor die landen aan de verschaffing verbonden, speciaal met betrekking tot monopolies doch met uitzondering van die, welke voortvloeien uit gemis aan voldoende crediet en uit koersfluctuaties van het geld (deze beide oorzaken zouden, als van meer algemeen en van grootendeels tijdelijken aard, naar het oordeel van den raad beter afzonderlijk kunnen worden behandeld). Ondanks de vele en belangrijke gegevens, die het rapport biedt, voldoet ook dit slechts zeer ten deele aan de gestelde eischen, een onvolledigheid, die te wijten valt aan gebrek aan medewerking van de diverse regeeringen, die tot het verstrekken van ter zake dienende inlichtingen waren uitgenoodigd.

IV.

Verschiedende oplossingen, waardoor een billijker verdeling van de beschikbare hoeveelheid grondstoffen zou worden verkregen of bevorderd, zijn aan de hand gedaan, doch men moet daarbij bedenken, dat de taak van den volkenbond of van welke internationale organisatie ook zich voorloopig in den regel zal moeten beperken tot het aanbevelen van richtlijnen, speciaal met betrekking tot de commercieele politiek, zonder dat er terstond aan kan worden gedacht de verplichte toepassing van uitgesproken beginselen in collectieve contracten neer te leggen. Het uitspreken en aanbevelen van beginselen kan echter op den duur tot gevolg hebben, dat zij algemeen ingang gaan vinden en ten slotte als vanzelfsprekend worden aanvaard.

Een eerste oplossing wordt gevonden in de zg. *nationalistische*, welke daarop neerkomt, dat er naar gestreefd moet worden ieder volk zelfgenoegzaam te maken in dien zin, dat het op eigen gebied de voor zijn industrie benodigde grondstoffen kan vinden. Voor zoover dit binnen de bestaande grenzen niet kan geschieden moet in de toewijzing van koloniën of concessiegebieden, of desnoods in groepeerings der staten

¹⁾ W. C. Culbertson, *International Economic Policies*, New York, 1925, Pag. 338.

onder een politiek verband het correctief worden gevonden.

Bij de beoordeeling van dit in grove trekken aangegeven plan valt al dadelijk op de moeilijkheid van zijn verwezenlijking. De geografische gesteldheid is ten eenenmale dikwijls zoo willekeurig, dat het plan in menig geval zelfs niet voor een begin van uitvoering vatbaar is, terwijl ook voorloopig aan een uitgebreide toepassing reeds hierom alleen niet kan worden gedacht, omdat de wereld bij de diverse vredesverdragen na 1918 om zoo te zeggen opnieuw verdeeld is. Een aanzienlijk bezwaar tegen dit stelsel is ook, dat het oorlogbegunstigend werkt, immers zelfgenoegzaamheid bevordert, zoodat een voorzichtige oepassing in ieder geval geboden zou zijn.

De moeilijkheid, om niet te zeggen onmogelijkheid, van toepassing kan ook als argument worden aangevoerd tegen het denkbeeld, dat als tweede oplossing van het vraagstuk aan de hand wordt gedaan: het is die, welke in het Engelsch wordt genoemd de „socialist” of de „State solution” en welke de sleutel van het vraagstuk daarin zoekt, dat er zal worden geschapen een centrale organisatie voor de geheele wereld, die de beschikking krijgt over alle grondstoffen en tot taak heeft voor een billijke verdeling daarvan onder de consumenten te zorgen. Deze oplossing berust op de presumptie van een gemeenschappelijk eigendomsrecht van alle staten op den ter wereld aanwezigen voorraad grondstoffen, zoodat de zeggenschap over de verdeling van ieder gedeelte daarvan onttrokken moet zijn aan den enkeling-staat en toekomt aan de georganiseerde gemeenschap der staten resp. een orgaan van die gemeenschap. Deze zienswijze impliceert een aanzienlijke beperking van de soevereiniteit der staten, waaraan dan ook een krachtig argument tegen toepassing van deze centralisatiegedachte wordt ontleend. Daarnaast evenwel dringt zich terstond de bedenking op, dat realisatie van het denkbeeld nog tē ver buiten het gebied der practische bereikbaarheid valt en bij de bestaande handelspolitieke nationale mentaliteit meer een utopisch karakter heeft.

Een derde voorgestelde oplossing bestaat daarin, dat men ten aanzien van grondstoffen als eisch stelt *onvoorwaardelijke toepassing van het vrijhandelsverkeer*. Daarbij wordt niet uitgegaan van een gemeenschappelijk eigendomsrecht, zooals bij de vorige, doch alleen voorop gesteld, dat geen staat het recht heeft de beschikking van op zijn gebied aanwezige grondstoffen voor eigen onderdanen te reserveeren en anderen daarvan uit te sluiten. Practisch is voor deze oplossing dit aan te voeren, dat ze minder omvattend is dan de eisch van een universeele open-deur-politiek en daarom ook minder tegenstand zal ondervinden. Evenals bij de vorige doet zich hier echter de omstandigheid voor, dat de uitvoering alleen kans van slagen heeft in geval van eenstemmigheid over de geheele wereld, welke eenstemmigheid heel wat voeten in de aarde zou hebben. Daar komt nog bij, dat niet iedere belemmering bij het grondstoffenverkeer van internationaal standpunt bezien uit den boze moet worden geacht. Het motief, waarom een bepaalde belemmeringsmaatregel telkenmale wordt of werd genomen, moet beslissend zijn bij de beantwoording der vraag, of er door de internationale gemeenschap een veto over uitgesproken dient te worden en geschillen over de motieven zouden dan ook door of vanwege die gemeenschap moeten worden berecht.

Daar algeheele toepassing van het vrijhandelsverkeer op het gebied van grondstoffen voor het moment wellicht nog te veel geëischt zou zijn, heeft men ook het denkbeeld geopperd om een aanvang te maken met een beperkte toepassing en wel in dezen geest, dat men zou beginnen met groepen van staten te vormen, waarbinnen volkomen vrijheid voor het grondstoffenverkeer bestaat, voor welke groepeerings in de eerste plaats in aanmerking zouden komen die staten, waartusschen geen of weinig politieke tegenstelling

bestaat, bijv. een unie van de Baltische Staten. De tegenwerping is evenwel gemaakt, dat een dergelijke partieele uitwerking van het beginsel, die groepsvorming in de hand werkt, niet mag worden ondersteund door den volkenbond, die alle staten op voet van gelijkheid moet behandelen. Wanneer er echter voor gezorgd wordt, dat groepsgewijze samenwerking niet uitvalle ten nadeele van niet aangesloten staten, kan de tegenwerping niet als juist worden erkend, daar de ondersteuning zou geschieden met de bedoeling de algemeene toepassing van het vrijhandelsverkeer te bevorderen, terwijl bovendien het pacte een bepaling bevat,¹⁾ die aantoon, dat partieele internationale samenwerking en dus ook de aanmoediging daarvan niet met het streven van den volkenbond in strijd is.

In het voorafgaande is getracht in het kort te schetsen, welke wegen men aangegeven heeft, waarlangs de volkenbond (en internationale samenwerking in het algemeen) zou kunnen trachten de moeilijkheden, aan het grondstoffenverkeer specifiek verbonden en daaraan kunstmatig in den weg gelegd, te bestrijden. Op het gebied van één zeer belangrijk punt echter ligt het terrein nog geheel braak en is zelfs nog geen begin van oplossing voorgesteld; bedoeld wordt het onderzoek van de gevolgen en eventueel van de middelen tot bestrijding of regeling van monopolies op het gebied van de grondstoffenvoorziening. Weliswaar had de bovengenoemde resolutie van den raad van den volkenbond speciaal op deze monopolies de aandacht gevestigd, doch hetgeen het rapport Gini dienaangaande ten beste geeft is van weinig betekenis. Het verontschuldigt zich dienaangaande door mede te deelen, dat de meeste regeeringen, om inlichtingen te dezer zake verzocht, aan dit verzoek geen gevolg hebben gegeven. Niettemin spreekt het de opinie uit, dat, hoe het onderzoek ook bij volledigheid van gegevens zou zijn uitgevallen, van eenig optreden van den volkenbond op dit stuk niet veel te verwachten is. Oorzaak van deze pessimistische verwachting blijkt voornamelijk te zijn de onvruchtbaarheid van den strijd, die tot dusver van regeeringswege hier en daar tegen nationale trustvorming is aangebonden. Toegegeven kan worden, dat waar staatsmacht veelal ontoereikend is gebleken ter bestrijding van het veroorzaakte kwaad, volkenbondsactie zeer voorzichtig te werk moet gaan ten einde zich voor gelijke débacle's te behoeden. In zooverre evenwel heeft gemeenschapsactie meer kans op slagen, dat door haar tegenstellingen kunnen worden opgeheven, die op nationaal gebied juist de prikkel gaven tot trustvorming.

Wat betreft concessies ten slotte vinden we in het rapport Gini een enkel woord gewijd aan het beginsel, dat alle volken bij de verwerving daarvan gelijke rechten behooren te hebben en geen prerogatieven aan bepaalde naties of particuliere concerns mogen worden toegelend. De nadere uitwerking van dit beginsel en bestudeering van de wijze van toepassing laat het rapport echter over aan deskundigen, die speciaal daarvoor zouden moeten worden aangesteld, hetgeen tot dusver evenwel niet is geschied.

V.

Laten wij ten slotte nagaan, wat van de a.s. internationale economische conferentie met betrekking tot het onderhavige onderwerp te verwachten valt.

Hierboven werd opgemerkt, dat het vraagstuk der grondstoffenvoorziening niet als afzonderlijk punt op de agenda is geplaatst, hetgeen zeer zeker te betreuren valt, daar het een welkome gelegenheid zou zijn geweest de met het rapport Gini serieus aangevangen doch sedert min of meer onderbroken studie weer op

¹⁾ Artikel 21, luidende: „Les engagements internationaux, tels que les traités d'arbitrage, et les ententes régionales, comme la doctrine de Monroe, qui assurent le maintien de la paix, ne sont considérés comme incompatibles avec aucune des dispositions du présent pacte”.

te vatten en voort te zetten. Wel valt reeds thans te voorspellen, primo, dat het vraagstuk bij de besprekingen herhaaldelijk aan de orde zal komen en ten tweede, dat de grondstoffencirculatie in hooge mate zal profiteren van de algemeene resultaten, die de conferentie moge afwerpen.

Het zou te ver voeren, de agenda van de conferentie hier in extenso op te nemen. Volstaan worde daarom met de mededeeling, dat aan de orde van behandeling zullen worden gesteld, behalve algemeene beschouwingen over de economische wereldpositie, achtereenvolgens handel, industrie en landbouw. Met betrekking tot het eerste onderdeel staat als no. 1 op het programma het vrije handelsverkeer, waarbij bijzondere aandacht zal worden besteed aan in- en uitvoerverboden en -beperkingen en voorts aan beperking, reglementeering en monopoliseering van den handel, twee onderwerpen, die voor de grondstoffencirculatie van het hoogste belang zijn. Bij de industrie komen ter sprake het karakter van de verschillende moeilijkheden waarin zij tegenwoordig verkeert en in verband daarmee de mogelijkheid van actie door organisatie der productie, speciaal door internationale overeenkomsten.

Met betrekking tot de verschillende punten der agenda is een uitgebreide documentatie aangekondigd, welke echter over twee lijsten verdeeld is: de eerste, de meest uitgebreide, zal niet, de tweede wel voor publicatie bestemd zijn. Van deze laatste reeks zijn reeds eenige geschriften verschenen, waarvan er een (rapport van de commissie in zake de handelsbelemmeringen) in No. 569 van dit weekblad (jaargang 1926 pag. 1029) is besproken. Zooals ook uit die bespreking blijkt, proclameert als het ware de commissie, van wie het rapport uitging, daarin de „vrijheid der grondstoffen”, welke verzekerd moet zijn. Dientengevolge behooren uitvoerverboden kort en goed afgeschaft te worden en mogen uitvoerrechten niet meer gelegd worden, indien zij tot strekking hebben de consumenten (grondstoffenverbruikers) van verschillende landen in een ongelijke positie te brengen. Intusschen dringt de commissie er op aan, dat als contraprestatie tegenover deze vrijheid van uitvoer de landen, die de grondstoffen zoowel voortbrengen als verwerken, een „traitement douanier raisonable” zullen genieten in de landen, die de grondstoffen invoeren. Dit komt dus hierop neer, dat afschaffing van uitvoerrechten in het eene land afschaffing van invoerrechten in andere landen ten gevolge zal hebben, een zeer zeker billijke consequentie.

De vrije circulatie der grondstoffen komt in het rapport onder het hoofdstuk „Financieele moeilijkheden, kwestie's van prijs en crediet”, nogmaals naar voren bij het onderwerp „Prijscontroleering”. Wat er ook zij van uitzonderingstoestanden als die, welke door inflatie zijn veroorzaakt, indien en zoodra de omstandigheden normaal zijn eischt het wereldverkeer de volkomen vrije circulatie van grondstoffen, die onmisbaar zijn voor het industriele leven en moet iedere poging van regeeringswege om de prijzen zoodanig te controleeren, dat het vrije verkeer er door wordt aangetast, onvoorwaardelijk afgekeurd worden.

Opmerkenswaard is voorts — en vooral voor het onderwerp in casu van belang — dat het rapport de internationale industriele overeenkomsten zeer gunstig gezind is. Grond voor deze gezindheid is blijkbaar de overweging, dat dergelijke overeenkomsten de ruïneerende concurrentie beëindigen, terwijl misbruik van machtspositie wordt tegengegaan door de vrees nieuwe concurrentie te wekken. Op deze en andere gronden wordt het gewenscht geacht, dat de nationale wetgevingen, in plaats van op dit punt verscherpt te worden, eene verzachting zullen ondergaan en internationale verbonden zullen toelaten. Hieraan wordt evenwel toegevoegd, dat deze verbonden onder alle omstandigheden zullen hebben te respecteeren *het recht van alle volken om vrijelijk gebruik te maken van de*

grondstoffen. Het rapport vraagt ten slotte een volledige documentatie aangaande deze industriele vergelijkten en bekeent daardoor min of meer, dat dit gebied nog voor heel wat studie rijp en tot op heden onontgonnen is.

Een tweede aanwijzing, dat de grondstoffencirculatie van de resultaten der conferentie kan profiteren is het gepubliceerde voorontwerp voor een accoord¹⁾, dat tot strekking heeft de definitieve afschaffing, binnen den kortst mogelijken tijd, van verboden en belemmeringen van in- en uitvoer, en dat een uitwerking is van artikel 3 van de 3 November 1923 te Genève tot stand gekomen conventie voor de vereenvoudiging van douaneformaliteiten, bij welk artikel de staten zich reeds hadden verbonden die verboden en belemmeringen tot een minimum te beperken, zoodra de omstandigheden zulks veroorloven.

Bij genoemd ontwerp-accoord verbinden de staten zich (artikel 1) alle verboden en belemmeringen op het stuk van in- en uitvoer in principe af te schaffen en geen nieuwe te decreeteeren. Tweeërlei voorbehoud wordt evenwel gemaakt. Het eerste omvat een aantal met name genoemde gevallen (10 in totaal), waarin verboden of belemmeringen geacht worden een gerechtvaardigd motief te hebben en derhalve toegelaten dienen te worden, zooals bijv. bescherming van de publieke gezondheid, van het nationaal kunstbezit²⁾ enz. Daarbij wordt evenwel als voorwaarde gesteld, dat de eventuele verboden of belemmeringen voor alle vreemde landen gelijk moeten zijn en dat het geen verkapte maatregelen van puur economischen aard mogen zijn (artikel 4). Kan deze restrictie wellicht aanvaard worden, meer gevaar schuilt in de tweede, die daarin bestaat, dat het door het accoord uitgesproken verbod onaantastbaar laat het recht van iederen staat om met betrekking tot in- en uitvoer alle noodzakelijke maatregelen te nemen, die buitengewone en abnormale omstandigheden mochten eischen, of *die de vitale belangen van den staat betreffen* (artikel 5). Hoewel ook bij deze uitzondering de nadruk gelegd wordt op de bijzondere noodzakelijkheid, die alleen afwijking van het verbod kan rechtvaardigen, laat zij niettemin een allergevaarlijkste achterdeur open. Gelukkig evenwel zijn reeds voorstellen gedaan het daardoor dreigende gevaar te coupeeren door de mogelijkheid te openen van arbitrage in geval van verschil van inzicht.

De toelichting op het ontwerp geeft ook antwoord op de vraag, waarom het accoord alleen maar betrekking heeft op verboden en belemmeringen en niet op excessieve rechten, een vraag, die zeker deugdelijk onder de oogen moet worden gezien, omdat in deze laatste een kostbaar middel is gelegen het geheele accoord illusoir te maken. Het antwoord komt, zooals te verwachten was, daarop neer, dat een uitbreiding van het accoord over het geheele veld van de tariefpolitiek zooveel netelige kwesties en controversen zou opwerpen, dat het onder de bestaande omstandigheden al heel weinig kans op succes zou hebben, terwijl er bovendien op wordt gewezen, dat de practijk der in- en uitvoerverboden zich van andere douane-maatregelen daarin onderscheidt, dat zij bij uitstrek wordt aangewend om den internationalen handel te belemmeren, zoodat zij van zoodanig gewicht is, dat hare afzonderlijke behandeling op opportunitetsgronden gerechtvaardigd is.

Uit een en ander blijkt, dat de internationale con-

¹⁾ Er wordt gesproken van een voorstel tot een „accoord” en niet tot een „conventie”, omdat de vertegenwoordigers ter conferentie geen volmacht zullen hebben tot het sluiten van conventies, welke eventueel op een nadere diplomatieke conferentie moeten worden behandeld.

²⁾ Onder deze gevallen zijn niet opgenomen die, waarbij het motief gebaseerd is op de „conservation des matières premières”, doch blijkens de toelichting op het ontwerp is er reeds van verschillende zijde op aangedrongen ook deze rubriek op te nemen.

ferentie, zij moge dan het grondstoffenverkeer niet als een onderwerp op zichzelf behandelen, in staat zal zijn ertoe mede te werken om dit verkeer in goede en betere banen te leiden. Laat ons hopen, dat zij aan de verwachtingen beantwoordt en dat vroeg of laat het probleem opnieuw en dan in zijn vollen omvang het onderwerp van internationale beraadslaging en samenwerking moge zijn.

Mr. H. F. A. VÖLLMAR.

HET SCHEVENINGSCHЕ VISSCHERIJBEDRIJF.

Dezer dagen is verschenen het rapport van de Commissie, welke het Haagsche Gemeentebestuur op 19 Maart van het vorige jaar heeft benoemd, om een onderzoek in te stellen naar de oorzaken van den ongunstigen toestand van het Scheveningsche visscherijbedrijf, „ten einde zoo mogelijk te komen tot beantwoording van de vraag, welke verwachtingen omtrent de toekomst van de Scheveningsche visscherij kunnen worden gekoesterd en in hoeverre maatregelen zouden kunnen worden genomen, om tot een blijvende verbetering van den toestand te komen.”

Het rapport verspreidt in het algemeen niet veel licht over de zaak. Dat de besommingen, verkregen bij de uitoefening der haringvisscherij niet zijn gestegen naar verhouding van de kosten en dat daarin de voornaamste oorzaak der malaise schuilt, dat de treilvisscherij met haringschepen over het geheel steeds verlies heeft opgeleverd en dat dit verlies na den oorlog nog is toegenomen, wist men al lang.

De Commissie concludeert er toe op grond van een onderzoek, door den Amsterdamschen accountant J. W. Lucas bij een achttal Scheveningsche reederijen ingesteld. Blijkens dit onderzoek verhielden de netto-besommingen (d.w.z. de besommingen na aftrek van het deel, dat daarvan als gage aan de bemanning toekomt, en de kosten van tonnen en zout), welke de zeilloggers der betreffende reederijen bij de uitoefening der haringvisscherij onderscheidenlijk in de tijdvakken 1910/1913 en 1922/1925 gemiddeld hebben gemaakt, zich tot elkaar als 100 tot 100,9, d.w.z. deze gemiddelde netto-besommingen waren in beide tijdperken nagenoeg gelijk, terwijl daarentegen het gemiddelde der overige kosten (brandstoffen, victualiën, onderhoud, vernieuwing enz. en assurantie) van de eerstgenoemde periode tot dat van de laatste stond als 100 tot 152,9, dus een zeer aanmerkelijke stijging vertoonde.

Als van algemeene bekendheid, althans onder de belanghebbenden, mag ook wel worden verondersteld, dat niet alle reederijen in de slechte jaren na den oorlog even ongunstig hebben gewerkt. In het rapport vindt men dit toegelicht met cijfers, ontleend aan het accountantsverslag.

O.a. wordt medegedeeld, dat in de jaren 1922/1925 de acht reederijen gemiddeld per jaar en per schip 158,9 vaardagen maakten, 1010,4 kantje haring vingen, f 18.220 besomden en de haring voor gemiddeld f 18,03 per kantje verkochten, terwijl deze gemiddelden voor een belangrijke reederij, die bij de vorige becijferingen buiten beschouwing moest worden gelaten, respectievelijk 174,2 vaardagen, 1310,1 kantjes, f 22.381 en f 17,08 bedroegen. De oorzaken van de grootere vangsten werden door den betrokken reeder gezocht in het feit, dat zijn schepen meer vaardagen hebben dan andere en dat zij een grooter aantal netten mee krijgen, terwijl als vermoedelijke oorzaak van mindere opbrengst per kantje werd genoemd het vissen met netten, welker mazen kleiner zijn dan die van veel andere netten, hetgeen de vangst van kleinere haring bevordert.

Vermoedelijk zal het feit, dat de netten nauwmaziger waren, ook veel bijgedragen hebben tot de grootere vangst, want het is bekend, dat juist in de laatste jaren de haring overwegend klein van stuk was, doordat zij waarschijnlijk ten gevolge van voedselschaarste slecht was gegroeid.

Voor het tijdvak 1922—1923 betrof de accountant voor de haringvangst twee motorloggers van één reederij en voor het tijdvak 1924—1925 drie motorloggers van twee reederijen in zijn onderzoek.

Omtrent hetgeen dit ten aanzien van deze schepen geleerd heeft, merkte hij op: „De uitkomsten van de Scheveningsche motorloggers over het tijdvak 1922/1925 zijn oogenschijnlijk gunstiger dan die van de zeilloggers. Het gemiddelde resultaat van de zeilloggers over die vier jaar is een verlies van f 261,15, van de motorloggers daarentegen een winst van f 2435,61. Dit maakt voor de motorschepen een gunstig verschil van f 2696,76. Hierbij moet evenwel in het oog worden gehouden, dat de afschrijvingen op een motorlogger hooger moeten zijn, dan die op een zeillogger, omdat op den motor aanzienlijk moet worden afgeschreven. Ook de rente op het geïnvesteerde kapitaal is bij motorschepen hooger. Er staan mij geen gegevens ten dienste ter bepaling van die meerdere kosten, doch ongetwijfeld zullen zij een belangrijk gedeelte van het gunstige verschil te niet doen.”

Bovendien stelde de heer Lucas voorop, dat het onderzochte aantal motorloggers te gering is, om een algemeene conclusie te wettigen.

De Commissie tracht de onvoldoende gegevens, welke het accountantsonderzoek in dit opzicht heeft opgeleverd, aan te vullen met cijfers, waaruit blijkt, dat de gemiddelde vangst en besomming der motorloggers beduidend grooter zijn, dan die der zeilloggers, met een uiteenzetting van de oorzaken, waardoor motorloggers meer kunnen vangen, en met de mededeeling, dat een harer leden op grond van eigen ervaring overtuigd is, dat de exploitatiekosten van een motorlogger relatief geringer zijn dan die van een zeillogger en ook andere reeders die ondervinding schijnen te deelen. De veel grootere vangsten en besommingen der motorloggers bewijzen echter geenszins, dat de met deze schepen verkregen bedrijfsresultaten ook gunstiger waren. Om te kunnen beoordeelen, of dit laatste het geval was, dient men eveneens te weten, hoe de exploitatie van motor- en zeilloggers zich tot elkaar verhouden en aan de vage bewering van een lid der Commissie en de ondervinding, die ook andere reeders „schijnen” te hebben opgedaan, heeft men in dit opzicht niets.

De leemte, welke het rapport op dit punt vertoont, is te opmerkelijker, omdat de vraag, of aan een motorlogger boven een zeillogger de voorkeur moet worden gegeven, van zoo groot belang is voor het Scheveningsche visscherijbedrijf en de groote meerderheid der Commissie zelfs aanbeveelt, dat van gemeentewege voorschotten zullen worden verleend voor de plaatsing van motoren in zeilloggers.

Het voornaamste meningsverschil, dat in het rapport tot uiting komt, betreft dan ook niet de vraag, of een motorlogger meer doeltreffend is dan een zeillogger, maar het beginsel van de beschikbaarstelling van gemeentegeld ten behoeve van de visscherij.

De Commissie had zich de vraag gesteld, — aldus het rapport — of er aanleiding zou zijn, dat voor die gevallen, waarin bleek, dat het particuliere kapitaal onvoldoende aanwezig is of kan worden verkregen, het bankkapitaal zich niet of onvoldoende wil interesseeren en de scheepshypotheekbank geen of onvoldoende hypothecair crediet wil verstrekken, de gemeente een aanvullende taak zou kunnen hebben. Ofschon zij in beginsel tegen overheidssteun aan bedrijven is, zij het reeds om de consequenties, zoo meende een meerderheid der Commissie in dit bijzondere geval de vraag toch bevestigend te mogen beantwoorden, omdat anders de slechte toestand met langdurige stille seizoenen zal blijven voortduren, hetgeen de gemeente ook veel geld zal kunnen kosten.

Zij was intusschen van oordeel, dat overheidssteun in dat geval alleen geoorloofd kan zijn, wanneer hij werkelijk productief geacht kan worden en die pro-

ductiviteit moet h.i. daaruit blijken, dat men de verkregen gelden ook voor het productieve doel aanwendt, dat zij ook geheel worden terugbetaald en rente aan de gemeente opbrengen. De hulp zou daarom de vorm moeten hebben van rentedragende voorschotten; aan welke verstrekking voorwaarden moeten worden verbonden, die het productief gebruik waarborgen.

Een minderheid was daarentegen overtuigd, dat de genezende krachten slechts uit het bedrijf zelf en de voor credietverstrekking aangewezen maatschappelijke organisaties moeten komen en dat de overheid ook in die gevallen, waarin van andere zijde geen crediet te verkrijgen is, geneenerlei steun moet verstrekken. Zij meende, dat het in de practijk moeilijk zal zijn uit te maken, of een reeder credietwaardig moet worden geacht en dat een weigering, om hem voor een voorschot voor te dragen, een nieuwe oncredietwaardigverklaring zal beteekenen, die wel niet geheim zal blijven en hem daarom nog spoediger buiten gevecht zal stellen, en zij is bang, dat de gemeente voor een voorschotnemer, die in moeilijkheden geraakt, een te zacht schuldeischer zal zijn.

Klaarblijkelijk stelt zij voorop, dat de gemeente niet meer reden heeft, dan een bankinstelling of een particulier, om aan het Scheveningsche visscherijbedrijf geldelijke hulp te verlenen. Daarbij verliest zij m.i. echter uit het oog, dat de gemeente geen voorschotten zou verstrekken, om winst te behalen en belang heeft, bij de instandhouding en den bloei van het bedrijf en dat zij daarom ten behoeve daarvan een risico op zich kan nemen, waarvoor particulieren of banken, voor wie alleen de vraag is, of zij door het geven van geld rechtstreeks of indirect een voordeel kunnen verkrijgen, dat tegen het risico opweegt, en die in de meeste gevallen een zekerheid zullen eischen, welke vele reeders door de daling van de waarde hunner schepen en andere kapitaalgoederen niet kunnen verschaffen, in den regel niets zullen gevoelen.

In de tweede plaats vergeet de minderheid, dat de gemeente door de voorwaarden, waarvan zij de credietverleening kan laten afhangen, op zichzelf reeds een heilzamen invloed op het bedrijf zou kunnen uitoefenen. Bepert mij bijv., overeenkomstig het door de meerderheid geopperde denkbeeld, de credietverleening tot reederijen of combinaties met 5 loggers of meer, dan zal dit de bedrijfsconcentratie bevorderen, welke de Commissie als middel tot bezuiniging op de exploitatiekosten aanbeveelt. Ook zal de gemeente door het stellen van nog allerlei andere eischen, waaraan de reederij, die voor verleening van voorschot in aanmerking wil komen moet voldoen, in andere opzichten de gezondmaking van het bedrijf in de hand kunnen werken. De deskundigen, die in het stelsel der meerderheid de gemeente zouden moeten bijstaan bij het beoordeelen der aanvragen om voorschotten, zouden ook daarbij nuttigen arbeid kunnen verrichten.

Het standpunt der minderheid is louter negatief; niets doen, het kwaad zichzelf laten genezen. Hoe zou die genezing echter in zijn werk gaan? Door sterke inkrimping van het bedrijf en overgang van een groot aantal visschers naar andere beroepen. Den Haag zal inderdaad op die wijze zijn werkloze visschers kwijtraken. De cijfers waarmede de minderheid dit toelicht zijn welsprekend genoeg. Tevens echter gaat zoowel voor de stad als voor het land op die wijze een belangrijk middel van bestaan in de beteekenis sterk achteruit en ons land heeft tegenwoordig waarlijk niet veel welvaartsbronnen te verliezen.

Is het aantal visschers eenmaal verminderd, dan zal het bovendien later, wanneer de conjunctuur voor de visscherij weer gunstiger is geworden, niet zoo gemakkelijk zijn, aan de toenemende behoefte aan volk voor de visschersvaartuigen te voldoen en dus het bedrijf weer in zijn vroegeren omvang te herstellen.

Een andere vraag is, of de gemeente op de wijze, als

in het rapport wordt aanbevolen, de Scheveningsche visscherij inderdaad afdoende of althans in beduidende mate zou kunnen helpen.

Het voorstel der meerderheid van de Commissie strekt tot het geven van voorschot alleen voor de verbouwing van zeilloggers in motorloggers. Er zijn reederijen, wier vischtuig wegens haar moeilijken toestand niet in orde is, maar daarvoor zou zij geen gelden willen beschikbaar stellen; integendeel ware het bezit van goed vischtuig ook als voorwaarde voor het voorschot op te nemen.

Vooreerst zal met betere argumenten dan in het rapport der Commissie te vinden zijn, aangetoond moeten worden, dat motorloggers inderdaad in economisch opzicht meer doeltreffende vaartuigen zijn, dan zeilloggers; alvorens de gemeente aanleiding kan vinden, om voor het plaatsen van motoren in zeilloggers voorschotten te verlenen.

In de tweede plaats vraagt men zich af waarom de meerderheid de geldelijke hulp der gemeente tot dit doel wil beperken. Waarom niet eveneens voorschotten voor de aanschaffing van goed en voldoende vischtuig? Zoo er iets uit het rapport blijkt, dan is het toch zeker, van hoe groot belang de aard en het aantal der netten voor de uitkomsten der visscherij zijn. Wanneer de gemeente het beginsel der geleidelijke hulpverleening aan het visscherijbedrijf eenmaal aanvaard heeft, waarom zou zij deze dan niet uitstrekken over alle dingen, waarvoor de reeder geen geld kan krijgen en die noodig zijn, om zijn onderneming weer gezond te maken? Welke die dingen zijn, zou dan voor elk geval afzonderlijk uitgemaakt kunnen worden.

Ook moet ernstig betwijfeld worden, of het voldoende zal zijn, de tekortkomingen te verhelpen, welke het Scheveningsche bedrijf in het bijzonder eigen zijn. Immers ook in andere plaatsen is de toestand verre van gunstig. Enkele Vlaardingsche stoomloggermaatschappijen hebben desondanks winst kunnen behalen. Dit bewijst echter niet, dat de toestand niet zoo erg slecht zou zijn. Wanneer een bedrijf een crisis doormaakt, kunnen altijd enkele ondernemingen, die onder de gunstigste omstandigheden werken, zich handhaven en zelfs vrij goede zaken blijven maken, terwijl andere zwakkere vakgenooten moeite hebben het hoofd boven water te houden of zelfs ten onder gaan.

Naar men weet is de ongunstige toestand van het haringvisscherijbedrijf — niet alleen hier te lande maar ook in Duitschland en Groot-Brittannië — een gevolg van de verbreking van het evenwicht tusschen de besommingen en de exploitatiekosten. Als hoofdoorzaken van dit verschijnsel noemt de Commissie de verkleining van het afzetgebied in het buitenland en de verminderde vangsten der haringvisscherij. Voor haar bewering, dat ook de verminderde vangsten tot de hoofdoorzaken zouden behooren, voert zij geen enkel bewijs aan. Goed beschouwd, is dit dan ook niet het geval.

De Commissie schrijft zelf:

„De groote wisselvalligheid van de vraag leidt ertoe, dat bij verandering in de vangst de prijs volstrekt niet in gelijke verhouding daalt of rijst. In het jaar 1926 was dit ten opzichte van 1925 wel het geval; ten opzichte van 1924 is echter geen regelmaat te bespeuren en vooral het jaar 1924 toont een groote stijging van den prijs bij een naar verhouding mindere stijging van de vangst; de verklaring schijnt daarin te moeten worden gezocht, dat Rusland toen in Engeland haring kocht.”

Dat de prijs van 1923 op 1924 steeg niettegenstaande de vangst eveneens toenam, terwijl van 1925 op 1926 de prijs daalde in verhouding tot de toename der vangst, schrijft de Commissie dus zelf toe aan een tijdelijke verbetering van den afzet van het product in 1924. Kan duidelijker aangetoond worden, dat in de gegeven omstandigheden de grootte der besomming eigenlijk niet mede van de vangsten, maar vrijwel uitsluitend van den afzet afhangt?

Verbeterd de toestand niet in dit opzicht of — wat dezelfde uitwerking zou hebben — vindt niet een aanzienlijke inkrimping plaats van het Britsche bedrijf en daardoor van de haringproductie, dan moet men — gelijk de Commissie terecht opmerkt — zoeken naar een weg, om de kosten te verminderen en zoo mogelijk de vangst te vergrooten, d.w.z. om het kostenbedrag per gevangen kantie haring, of m.a.w. den kostprijs per kantie haring te verminderen.

Zooals men weet, ziet de Commissie in de mechaniseering der vloot een middel om tot zulk een kostenvermindering te geraken en verlangt de meerderheid daarvoor geldelijke hulp van de gemeente. Verder beveelt de Commissie het gemeentebestuur aan:

1e. over te gaan tot het maken van de schutsluis, die de tweede binnenhaven met het afvoerkanaal moet verbinden (een maatregel, waarvan het, naar de meening van de Commissie ten onrechte, had afgezien);

2e. te overwegen of vermindering mogelijk is van de erfpacht, die de reederijen aan de gemeente moeten betalen.

Zullen de voorgestelde maatregelen echter het verbroken evenwicht tusschen besomming en kostprijs kunnen herstellen? Zal er niet meer voor noodig zijn; zal men bijv. niet eveneens moeten zoeken naar een winstgevende exploitatie der haringschepen gedurende den tijd, waarin zij thans stilliggen of gebezigd worden voor een tak van visscherij, welke als regel alleen verlies oplevert; zullen geen maatregelen moeten worden genomen, om de reputatie van onze haring in het buitenland te verbeteren?

De Haagsche Commissie verwacht waarschijnlijk een antwoord op deze en dergelijke vragen van de Staatscommissie, welke op 1 September van het vorige jaar belast is met een onderzoek naar den toestand van ons Noordzeeharingvisscherijbedrijf in het algemeen. Ongetwijfeld beschikt deze Staatscommissie over meer en betere middelen, om de daarvoor noodige onderzoekingen te doen en ligt het doen van voorstellen, het bedrijf in het algemeen betreffende, meer op haar weg.

Of zij in staat zal zijn, spoedig een bevredigende oplossing voor de verschillende problemen te vinden, dient te worden afgewacht. De vraag rijst echter, of het bestuur der gemeente 's-Gravenhage eigenlijk wel een beslissing kan nemen, zolang deze Staatscommissie nog niet met haar arbeid gereed is gekomen en de resultaten nog niet te zijner kennis zijn gebracht. Het is mogelijk, dat de Staatscommissie, welke zich toch ook met de kwestie der mechaniseering van de vloot heeft bezig te houden, op grond van betere argumenten aan motorloggers de voorkeur geeft boven zeilloggers, dat zij voor het vraagstuk van het gebruik der haringschepen in den tijd, dat zij thans niet voor de haringvangst gebezigd worden, een goede oplossing vindt, zoodat het vooruitzicht, dat het Scheveningsche visscherijbedrijf er boven op komt, indien de gemeente de in het rapport der Haagsche Commissie gedane voorstellen aanvaardt, veel gunstiger wordt. Daarentegen kan men zich ook denken, dat het onderzoek der Staatscommissie weinig oplevert. In dat geval zal de kans, dat ingrijpen der gemeente zou baten, veel geringer schijnen en er dus minder reden bestaan, om aan de voorstellen der gemeentelijke Commissie gevolg te geven.

Anderzijds dienen de maatregelen in het belang der Scheveningsche visscherij, welke men wenschelijk acht, spoedig genomen te hebben, willen zij niet te laat komen.

Achteraf gezien, is het dus zeer jammer, dat het onderzoek, waarmede de Staatscommissie belast is, niet eerder is ingesteld, zoodat de Haagsche Commissie rekening had kunnen houden met de resultaten, welke het had opgeleverd.

Het is nu maar te hopen, dat de Staatscommissie spoedig in staat is, haar rapport uit te brengen.

P. E. VAN RENESSE.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer is opgenomen het gebruikelijke overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand Maart 1927, in vergelijking gebracht met de overeenkomstige cijfers van Maart 1926.

De gewone middelen brachten in de afgelopen maand *f* 40.059.300 op tegen *f* 40.116.600 in Maart 1926 en vertoonen mitsdien een achteruitgang van slechts *f* 57.300. De totale opbrengst in de afgelopen maand overtrof echter de raming met een bedrag van *f* 683.600.

De totaal-opbrengst over de eerste drie maanden van dit jaar bedroeg *f* 124.656.300, zijnde *f* 5.707.200 méér dan die in hetzelfde tijdvak van 1926, terwijl de raming met *f* 6.529.200 werd overschreden. Laat men echter, om een meer zuivere vergelijking te krijgen, de rijwielbelasting, die voor verreweg het grootste gedeelte in de maand Januari van elk jaar binnenkomt, buiten beschouwing, dan blijkt, dat de opbrengst der overige middelen over de maanden Januari t.m. Maart 1927 $\frac{1}{4}$ van de voor dat jaar geraamde opbrengst slechts met *f* 2.557.000 te boven gaat.

In vergelijking met de overeenkomstige maand des vorigen jaars vertoonen de inkomstenbelasting, het statistiekrecht, de zout-, de wijn-, de gedistilleerd-, de bier- en de tabaksaccijns, de belasting op gouden en zilveren werken, de zegelrechten, de rechten van successie, van overgang bij overlijden en van schenking en de loodsgelden een hooger opbrengstcijfer. Daarentegen brachten minder op de grondbelasting, de personeele belasting, de vermogensbelasting, de dividend- en tantiëmebelasting, de invoerrechten, de geslachten- en de suikeraccijns, de belasting op rijwielen, de registratierechten en de domeinen. Uit een en ander blijkt, dat de opbrengst der middelen in de beide vergeleken maanden niet veel verschilt.

Evenals de vorige maand gaf de grondbelasting een lagere inkomst dan in de overeenkomstige maand van het vorige jaar. Het nadeelig verschil bedroeg ditmaal *f* 94.000, doch wordt ruimschoots opgewogen door hogere ontvangsten in de voorafgaande maanden. Gerekend over het eerste kwartaal leverde 1927 een surplus van *f* 322.500 boven het vorige jaar; daarentegen werd de raming in dat tijdvak niet bereikt (verschil *f* 671.400).

De personeele belasting leverde *f* 355.000 minder op dan in Maart 1926. Deze teruggang is te wijten aan een geringen achterstand in de ontvangsten op der loopenden dienst, welke spoedig zal zijn ingehaald. Bij vergelijking van de eerste drie maanden van 1926 en 1927 blijkt, dat in het laatstgenoemde jaar *f* 45.800 minder inkwam; ook bij dit middel bleef voorts de opbrengst achter bij $\frac{3}{12}$ der raming (met *f* 2.318.500).

In tegenstelling met de vorige maand gaf de inkomstenbelasting thans weer een hogere opbrengst te zien dan in dezelfde maand van 1926. Het accres bedraagt *f* 78.900, een overigens vrij onbelangrijk verschil. Er is meer ontvangen op den loopenden dienst, minder op de oude diensten, dit laatste als gevolg van het inhalen van achterstand in 1926. Vergelijkt men de ontvangsten uit dit middel over de eerste kwartalen van 1926 en 1927, dan blijkt, dat de bedragen als volgt over de verschillende dienstjaren kunnen worden verdeeld:

	Jan. t/m. Mrt. 1926	Jan. t/m. Mrt. 1927
1923/24....	<i>f</i> 1.170.000,—	—
1924/25....	„ 3.251.100,—	<i>f</i> 428.000,—
1925/26....	„ 23.286.700,—	„ 1.820.000,—
1926/27....	„ —	„ 25.346.600,—
Totaal.	<i>f</i> 27.707.800,—	<i>f</i> 27.594.600,—

Ook uit deze cijfers blijkt, dat het loopende dienstjaar (1926/27) méér heeft opgebracht dan het overeenkomstige dienstjaar (1925/26) in het eerste kwartaal van 1926. Daarentegen valt op de oude dienstjaren steeds minder achterstand in te halen. Ten slotte moge nog worden opgemerkt, dat $\frac{1}{4}$ der raming in het

afgelopen kwartaal met f 3.094.500 werd overtroffen.

In tegenstelling met de drie vorige maanden gaf de vermogensbelasting ditmaal een lagere opbrengst te boeken. Het nadeelig verschil bedroeg f 114.800 en houdt vermoedelijk nog verband met de wijziging van de vervaldagen dezer belasting door de overdracht der invordering aan de ontvangers der directe belastingen. In de voorafgaande maanden heeft de vermogensbelasting bijzonder ruim gevloeid; hieraan is het dan ook te danken, dat de opbrengst van het eerste kwartaal dezes jaars f 1.270.600 uitkwam boven die van hetzelfde tijdvak van 1926, terwijl de raming met f 508.600 werd overschreden.

De dividend- en tantiëmebelasting leverde ook minder op dan in de overeenkomstige maand van het vorige jaar. De teruggang was evenwel niet zeer belangrijk (f 34.000). Zooals bekend komen de baten, uit dit middel voortvloeiende, op zeer onregelmatige wijze binnen, zoodat een enkele maand geen geschikte basis voor vergelijking oplevert. Bezie men daarom de opbrengsten over de eerste kwartalen van 1926 en 1927, dan valt de vergelijking in het voordeel van 1927 uit (f 515.900 méér). Daarentegen werd de raming nog niet bereikt (nadeelig verschil f 2.051.100).

De accijnzen vertoonden een verschillend beeld. De zoutaccijns liep op met f 22.300 en bleef zich dus in stijgende lijn bewegen. In de eerste 3 maanden van 1927 kwam reeds f 64.500 méér in dan in het eerste kwartaal van 1926 en f 132.100 méér dan 3/12 van het voor 1927 geraamde opbrengstcijfer. Daarentegen daalde de geslachtaccijns met f 101.400, hetgeen is toe te schrijven aan de omstandigheid, dat het rundvleesch in prijs is gedaald. De wijnaccijns gaf een accres van f 32.600 boven Maart 1926, waarin het toenemend verbruik van dit genotmiddel tot uiting komt. Gerkend over de eerste maanden gaf de wijnaccijns evenzeer reden tot tevredenheid; het loopende jaar steeg tot dusver f 20.400 boven het voorafgaande, terwijl de raming met f 188.200 werd overtroffen. Oogenschijnlijk maakte ook de gedistilleerdaccijns een goed figuur; de inkomst beliep ditmaal f 549.300 boven die van dezelfde maand van het vorige jaar; neemt men evenwel in aanmerking, dat de maand Maart in 1927 vijf verschijndagen van den krediettermijn bevatte tegen slechts vier in 1926, dan blijkt gemelde accijns per slot van rekening nog in opbrengst te zijn teruggevoerd. Het hier leverde f 190.000 méér voor de schatkist op, waarvoor een bepaalde oorzaak echter niet aanwijsbaar is. Tot dusver kwam in 1927 reeds ruim 3 ton méér in dan in dezelfde periode van 1926; daarentegen bleef de opbrengst een ongeveer even groot bedrag bij de raming ten achter. De suikeraccijns wees een lagere ontvangst aan van f 23.200, een overigens vrij onbeteekenend bedrag. Gerkend over de eerste drie maanden viel de opbrengst van dit middel nogal mede (f 129.700 meer dan het vorig jaar; f 316.900 boven de raming). Ten slotte trekt de tabakaccijns nog de aandacht, die, in tegenstelling met de vorige maanden, thans ruimer vloeiende en f 79.700 méér in de schatkist bracht. De belangrijke teruggang, die genoemd middel in de beide vorige maanden van het jaar aanwees, werd hierdoor nog slechts zeer ten deele gecompenseerd.

De belasting op gouden en zilveren werken liep op met f 3200; daarentegen leverde de belasting op rijwielen f 80.900 minder op dan in Maart 1926. Blijkbaar is, als gevolg van de scherpe controle, in de maand Januari van dit jaar reeds een grooter gedeelte binnengekomen dan in vorige jaren het geval was. In het eerste kwartaal kwam van deze belasting reeds f 5500 in.

Van de middelen, die in meer rechtstreeksch verband staan met het zakenleven, brachten de zegelrechten f 634.600 méér op, waarvan f 150.500 te danken is aan een ruimer vloeien van de beursbelasting. Het surplus hangt voor een groot deel samen met de ruime baten,

die uit de zegeling van uit het buitenland ingevoerde effecten worden getrokken. De registratierechten vertoonden een zeer belangrijke daling in opbrengst (van f 579.200). Beschouwt men de inkomsten uit de laatstgenoemde middelen in het eerste kwartaal 1927, dan blijkt, dat de zegelrechten ruim f 1 miljoen meer hebben opgebracht dan in het 1e kwartaal 1926 en f 1.830.900 boven de raming; terwijl de registratierechten zoowel beneden de opbrengst van het vorige jaar (f 235.900) als beneden de raming (f 175.600) bleven. De invoerrechten wezen ook ditmaal een lagere opbrengstcijfer aan (f 306.200 minder), waartegenover het statistiekrecht evenwel f 18.000 meer opleverde, evenals de loodsgelden, die zich ook nu in stijgende lijn bewogen en f 73.900 boven Maart 1926 inbrachten. Laatstebedoeld middel gaf in het 1e kwartaal reeds f 233.400 meer te boeken dan in hetzelfde tijdvak van 1926 en f 322.200 boven 3/12 der raming, hetgeen uiteraard tot tevredenheid stemt.

Ten slotte moge nog worden gewezen op de successierechten, die een gering voordeelig verschil aanwezen (van f 44.200). Het loopende jaar kwam reeds f 2.550.000 uit boven het vorige, terwijl 1/4 der raming met f 2.433.100 werd overschreden. De domeinen liepen terug met f 95.600.

De inkomsten van het „Leeningfonds 1914” bedroegen in de afgelopen maand f 8.667.400, waarvan ruim f 4 miljoen aan de Verdedigingsbelastingen was toe te schrijven. De middenstaat van Maart 1926 wees een opbrengst aan van f 9.244.500. In het eerste kwartaal van 1927 kwam in totaal f 25.326.300 binnen (in hetzelfde tijdvak van 1926 f 23.842.600).

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE ENGELSCH-BEGROOTING.

De heer F. W. Forge te Londen schrijft ons:

Wanneer men de verdere strekking van Mr. Churchill's derde begrooting aan een onderzoek onderwerpt, en wanneer men zich daarbij meer op een financieel en economisch dan op een politiek standpunt stelt, blijft er slechts weinig reden tot vertrouwen en veel, dat betreuenswaardig schijnt. Men vindt er alle oude trucjes in groote verwarring bijeen en het beeld van den tovenaer, die gouden eieren uit het niet te voorschijn roept, doemt onweerstaanbaar voor ons op. Het slotresultaat is, dat de nieuwe begrooting sluit op papier door een aantal handigheidjes, waarvan de beschouwing pijnlijk is voor ieder, die het wel meent met Englands financieele reputatie. Dank zij het feit, dat Mr. Churchill bij het opmaken van de begrooting uitging van een tijdperk van industrieelen vrede, ofschoon de algemeene staking en de kolenstaking hun schaduw reeds vooruit wierpen, en dank zij het feit, dat hij om dezelfde redenen den interest op de nationale schuld onderschatte en de opbrengst van de inkomstenbelasting overschatte, stond de Minister van Financiën den 31sten Maart jl. voor een nadeelig saldo van meer dan £ 36,5 miljoen. Om het door Mr. Baldwin ingestelde schulddelegingsfonds van £ 50 miljoen per jaar in zijn geheel te handhaven, zou het noodig zijn geweest dit deficit toe te voegen aan de uitgaven van het loopende jaar, die zonder dit een nadeelig saldo van £ 21.540.000 te zien geven. Ondanks de belijdenis van de meest voorbeeldige principes in alle vraagstukken van financieele politiek, is Mr. Churchill tevreden den jongsten aanslag op het schulddelegingsfonds grootendeels blauw te laten en de totale toewijzing met slechts £ 15 miljoen tot £ 65 miljoen te verhoogen. Dit is de eerste groote zonde in de begrooting van dit jaar en zij is erger dan op het eerste gezicht lijkt. Bij een totale schuld van meer dan £ 7 milliard is een jaarlijksch schulddelegingsfonds van £ 50 miljoen niet groot, in werkelijkheid echter moet men van dit cijfer rond £ 10 miljoen aftrekken in verband met het feit, dat op „national savings certificates” slechts interest

wordt betaald, wanneer zij geheel zijn afgelost en niet jaar voor jaar. Van dit uitermate kleine fonds werd een jaar geleden vier miljoen afgenomen, toen van het totale deficit van £14 miljoen slechts 10 miljoen aan het statutair vastgestelde bedrag werd toegevoegd. Thans heeft men een verdere vermindering ingevoerd, die den totalen aanslag op 25,5 miljoen in twee jaar tijds brengt. Dit alles wordt openlijk toegegeven, waarbij als excuus geldt de noodzakelijkheid om de industrie van nieuwe lasten te vrijwaren. Ofschoon dit niet de ergste misdaad is in de tegenwoordige begroting, is het toch van belang bij dit punt een oogenblik langer stil te staan en zich de aanbevelingen te herinneren van het Colwyn-report, een document, dat hier thans vrijwel geheel vergeten is.

Dit rapport impliceert in de strengst mogelijke termen een veroordeeling van de methode, die Mr. Churchill heeft gevolgd. Benerzijds bleek de meerderheid voor een aanzienlijke en spoedige toename van het schulddelegingsfonds, terwijl de minderheid in dit opzicht slechts van inzicht verschilde, aangezien zij de aanbevelingen niet verstrekkend genoeg achtte. Anderzijds waren alle leden eensgezind van meening, dat behalve in onbeteekenende mate industrieele en commercieele ondernemingen den druk der inkomstenbelastingen kunnen afwentelen op de prijzen van goederen en diensten en dat derhalve, wat ook de andere nadeelen van een hooge inkomstenbelasting mogen zijn, deze den handel niet direct beïnvloedt. Mr. Churchill heeft er den voorkeur aan gegeven in dit opzicht welbewust te handelen in strijd met de onpartijdige aanbevelingen van een terzake kundige en ijverige commissie, en voor zoover het andere punten betreft deze eenvoudig te negeren. Het Colwyn-report heeft het Samuelreport in den prullemand gevolgd, doch het lijkt meer dan waarschijnlijk, dat eens de dag zal komen, waarop Mr. Churchill of zijn opvolger maar al te gaarne de daarin vervatte aanbevelingen zal opvolgen.

Om terug te keeren tot het schulddelegingsfonds, hierop is een directe aanslag gepleegd van £25,5 miljoen in twee jaar, doch een jaar tevoren was £7 miljoen van het wegenfonds aan het schulddelegingsfonds toegewozen en de vorige week werd op gelijke wijze nogmaals £12 miljoen overgeboekt. Bij beide gelegenheden gaf men het land de verzekering, dat dit geld niet noodig was voor den aanleg van wegen en den bouw van bruggen, tot welk doel het was geïnd, toen de belasting op paardekracht ook op motoren werd gelegd om het fonds te vergrooten. Wanneer het echter niet noodig was, waar diende het dan voor? Denkt Mr. Churchill, dat deze 19 miljoen de een of andere gesteriliseerde vorm van crediet is, die als een overbodige goudreserve in de kelders van de centrale bank ligt en derhalve verspild is? Het is volkomen duidelijk, dat het in werkelijkheid belegd is in staatspapieren en indien deze bewering juist is, is de handelwijze om het te gebruiken voor de vergroting van het schulddelegingsfonds eenvoudig een kwestie van boekhouding, zonder enige beteekenis voor zoover het betreft de delging van schuld of den prijs van staatsobligaties. Het eenige schulddelegingsfonds, dat waarde heeft voor het doel, waartoe dat fonds in de begroting is opgenomen, is een waarvoor op de markt is betaald. Het is waar, dat wanneer deze bedragen in het wegenfonds waren gestort zij uitwerking op de markt zouden hebben gehad, doch voor zoover het 't resultaat in deze twee jaren betreft, wordt de aanslag op het schulddelegingsfonds niet verminderd door deze overboekingen en bedraagt hij in werkelijkheid £44,5 miljoen op een totaal van £100 miljoen. Is het onder deze omstandigheden wonder, dat conversies in dit land geen bezuiniging voor de schatkist beduiden en dat er geen vermindering is in de jaarlijksche last voor interest. Ongelukkigerwijze is het zeer twijfelachtig of het tijdperk van aanslagen op het fonds voorbij is. Wanneer men de uitgaven

voor China terzijde laat als een post, die op het oogenblik onberekenbaar is, schijnt de schatting voor interest op de nationale schuld te klein. De schatting gedurende de laatste drie jaren is in wezen onveranderd gebleven op £305 miljoen, terwijl de werkelijke cijfers dit bedrag hebben overschreden met £7 miljoen, £3 miljoen en £14,5 miljoen. Nog is de schatting onveranderd en behalve wanneer de interest gemiddeld ongeveer ¼ pCt. daalt, schijnt een verder nadeelig saldo meer dan waarschijnlijk. Bovendien schijnt er grond voor de overtuiging, dat de inkomstenbelasting opnieuw is overschat.

Voor het grootste deel behoort de rest van Mr. Churchills manipulaties om de inkomsten te vermeerderen tot het soort goocheltoeren, dat wij beschreven hebben. Door het crediet te verminderen, dat aan de brouwers is toegestaan wegens accijnsen, en aan de eigenaars van onroerende goederen voor betaling van inkomstenbelasting, verkrijgt hij nog een bedrag van £19.800.000. In ieder geval strekte het tijdperk van crediet zich uit gedurende de oorlogsjaren en degenen, die nu gesommeerd worden te betalen, hebben geen recht zich te beklagen. Doch niettemin snijdt hij reserves aan en thans zijn deze uitgeput. De resteerende 5 miljoen, die noodig zijn om het deficit van 6,5 miljoen te dekken, waartoe hij op grond van de belastingen van het laatste jaar verplicht was, wordt verkregen door de tabaksbelasting te verhoogen en door de wig der beschermende rechten, die de vrijheid van den Britschen handel dreigt te vernietigen, iets verder in te drijven. In dit verband is de uitbreiding van de z.g.n. McKenna-rechten op autobanden van bijzonder belang. Hun opname in de lijst van belaste artikelen wordt verdedigd als „logisch”, vermoedelijk aangezien de kant en klaar geïmporteerde wagens thans gewoonlijk van banden voorzien zijn. Het is ongetwijfeld gemakkelijk voor de douane-autoriteiten en aangenaam voor de Dunlop Rubber Co., dat zij onder de overige uitrusting van den wagen worden opgenomen. Maar wat komt er van de belofte, dat geen nieuw recht zal worden opgelegd dan na een volledig onderzoek onder de Safe-guarding Act? Van protectionistisch standpunt zal de belasting ongetwijfeld effectief zijn en temeer aangezien ten minste één belangrijke buitenlandsche firma, wier eigendommen gedurende den oorlog in beslag werden genomen, waarschijnlijk niet opnieuw een fabriek in dit land zal oprichten.

HET JAARVERSLAG DER OOSTENRIJKSCHE NATIONALE BANK OVER 1926.

Dr. R. Kerschagl te Weenen schrijft ons:

De stukken van de Oostenrijksche Nationale Bank, die op de algemeene vergadering van den 17den Maart werden overgelegd, gaven een aantal interessante gegevens te zien. Het belangwekkendste is misschien de verlies- en winstrekening. Zij toont een nettosaldo van rond 18 miljoen Schilling, een zeer belangrijk bedrag dus, terwijl reeds belangrijke afschrijvingen op roerende en onroerende goederen hebben plaats gehad en bijna 3 miljoen S. aan pensioenuitkeeringen besteed zijn, daar het pensioenfonds, waaruit deze hadden moeten worden betaald, thans nog niet aangevuld is. Wat de samenstelling van het bedrag betreft, vloeien bij een totale opbrengst van rond 49,33 miljoen S. meer dan 34,7 miljoen S. voort uit deviezen- en valutazaken, waartegenover zoowel de rente op voorschotten aan den Bond (3,6 miljoen S.) als de opbrengst uit het wisselbedrijf (rond 5,8 miljoen S.) in verhouding zeer gering blijken. De hoogste stand van het deviezenbezit van de Nationale Bank en de betrekkelijk lage stand van de wisselportefeuille komen in deze cijfers tot uitdrukking.

Bijzondere belangstelling verdient de verdeeling van de reeds genoemde winst over 1926 van rond 18,2 miljoen S. Na aftrek van de overgeschreven winst van

het vorige jaar van rond 70.000 S. worden in de eerste plaats de verschillende fondsen buitengewoon goed begiftigd, waarbij het pensioenfonds 5 pCt. van het totale nettobedrag, d.i. rond 900.000 S., en een buitengewone pensioenreserve tot snellere aanvulling van het pensioenfonds het buitengewoon hoge bedrag van 8,5 miljoen S. worden toegewezen. Het reservefonds ontvangt 10 pCt. van het totale nettobedrag, d.i. rond 1,8 miljoen S.

De aandeelhouders ontvangen boven het minimum dividend van 8 pCt. een totaal dividend van 10½ pCt. evenals het vorige jaar. Van het bedrag boven 8 pCt. moet volgens de statuten een zeer belangrijk deel van rond 2,4 miljoen S. als winstaandeel aan de Staatsregering toegewezen worden. De rest van rond 72.500 S. wordt op het volgende jaar overgeboekt. Voor de uitbetaling der dividenden aan de aandeelhouders is in totaal een bedrag van 4,6 miljoen S. nodig. De betaling der dividenden geschiedt zoodanig, dat coupon Nr. 4 der aandelen van 18 Maart 1927 af bij de hoofdbank of de bijbanken van de Nationale Bank naar keuze van den aanbieder tegen 2,12¼ dollar of S. 15,12 per aandeel wordt ingelost.

Uit de gepubliceerde balans blijkt duidelijk de gunstige stand der Nationale Bank en het is hierbij interessant, dat een dergelijke balans niet slechts in Goudkronen doch ook in Schilling werd opgemaakt. Behalve het aandelenkapitaal van 43,2 miljoen S. (30 miljoen Goudkronen) beschikt de Nationale Bank over een reservefonds van rond 5 miljoen S., een speciaal reservefonds van rond 7,5 miljoen S., en een valuta-reserve van rond 9,7 miljoen S. Deze zuivere bedrijfs-reserves hebben dus in den betrekkelijk korten tijd van het bestaan van de Nationale Bank een bedrag van meer dan de helft van het aandelenkapitaal bereikt. Daar komt nog bij, dat de balans een pensioenfonds van rond 2,5 miljoen S., een eerste pensioenreserve van rond 7,1 miljoen S. en een tweede pensioenreserve van rond 17 miljoen S. aanwijst, zoodat men kan zeggen, dat de aanvulling van het pensioenfonds in veel groteren omvang en veel sneller heeft plaats gevonden dan oorspronkelijk het voornemen was. Men kan het ongetwijfeld een doelmatige politiek noemen om in den korten tijd, dat de bank thans werkzaam is, zoo sterk mogelijke reserves te scheppen en voor het geval van onvoorziene omstandigheden te zorgen, dat zoo spoedig als eenigszins mogelijk is alle pensioenuitgaven niet meer — zooals tot dusver — uit de loopende opbrengst der Bank, maar uit de normale opbrengst van het pensioenfonds bestreden kunnen worden.

Van bijzonder belang zijn de veranderingen in de statuten der Oostenrijksche Nationale Bank, die aan de algemeene vergadering zullen worden voorgelegd. Deze hebben betrekking op twee groepen. De eerste groep omvat de schepping van een wettelijken grondslag, waardoor de Staat de uitgifte van in Schilling luidende schatkistbiljetten met zes maanden looptijd tot een bedrag van hoogstens 75 miljoen S., welke in de 6e zitting van den Volkenbondsraad in 1926 zijn toegestaan, zoo spoedig mogelijk kan doorvoeren. Van dit totaalbedrag moet 50 miljoen S. gebruikt worden voor gedeeltelijke terugbetaling van de leening van de Bank aan den Staat. Het overige moet eenerzijds dienen om aan het eind van iedere maand voorschotten aan de Schatkist te liquideeren, anderzijds om een markt voor wissels op den Staat naar het voorbeeld van Engeland te scheppen. Daar de Staat het reeds genoemde bedrag van 50 miljoen S. van zijn schuld bij de Bank met een gelijk bedrag uit het restant van de Volkenbondleening kan terugbetalen, blijkt het noodzakelijk het herdisconto of onderpand dezer schatkistbiljetten tot een totaalbedrag van 75 miljoen op te voeren. Een dergelijke maatregel is echter alleen mogelijk door een wijziging in de statuten van de Nationale Bank, daar volgens artikel 50 der statuten iedere directe of indirecte leening aan Staat, landen

en gemeenten aan de Nationale Bank uitdrukkelijk verboden is. Het blijkt verder noodzakelijk artikel No. 101 der statuten te wijzigen, waarin thans zal worden voorgeschreven, dat de Bank onder den post wissels uit hoofde van de leeningschuld van den Bond voortaan ook de gediscoteerde of beleende schatkistbiljetten van den Bond zal moeten opnemen.

De tweede noodzakelijk geworden wijziging betreft de mogelijkheid van een liquidatie der Bank. Volgens de huidige statuten was het slechts met toestemming der Bondsregering mogelijk de reserves boven het voorgeschreven bedrag te vergrooten en het pensioen- en reservefonds met een bedrag, grooter dan het bij de statuten bepaalde minimum, te doteeren. De regering heeft thans in dit opzicht concessies gedaan, die voortaan een dergelijke grootere dotatie, die immers in de eerste plaats op een vermindering van het winstaandeel van de Regering uitloopt, mogelijk maakt. Hiertegenover wordt echter als tegenprestatie verlangd, dat in geval van liquidatie van de Bank het gedeelte van het zuivere vermogen, dat het bedrag van het aandelenkapitaal te boven gaat, voortaan voor de helft aan de aandeelhouders en voor de helft aan den Staat zal komen. Zij heeft zich dus hierdoor de waarborg verschafte, dat in geval van liquidatie van de Bank de na afdoening van alle verplichtingen uit het fonds resteerende bedragen, die in zekere mate ook een winstaandeel vertegenwoordigen, dat haar op een vroeger tijdstip is ontgaan, ten minste in het liquidatiestadium gedeeltelijk aan haar komen. De desbetreffende wijziging in de statuten bepaalt dus: „Het zuiver vermogen, dat overblijft na dekking van alle verplichtingen met inbegrip van het op verzekeringstechnischen grondslag berekende dekkingskapitaal voor pensioenverplichtingen der Oostenrijksche Nationale Bank komt, voor zoover dit het bedrag van het aandelenkapitaal niet overtreft, geheel aan de aandeelhouders.”

Den 17den Maart 's voormiddags vond de algemeene vergadering der Oostenrijksche Nationale Bank over het boekjaar 1926 plaats. Zij had een buitengewoon opgewonden verloop, daar de vertegenwoordigers van de Kamer van Arbeid en de sociaal-democratische partij voorstelden, het verslag van de directie niet goed te keuren. Zij motiveerden dit met de bewering, dat in het verslag van de directie gedeelten voorkwamen, die de in Oostenrijk bestaande huurwetten en de overbelasting van het bedrijfsleven, alsmede de overdreven beleggingspolitiek van de gemeente Weenen een der voornaamste oorzaken van het gebrek aan crediet en kapitaal noemen. Als vertegenwoordiger der industrie kwam Dr. Weidenhofer, lid van den Nationalen Raad, tegen hen op en wees erop, dat zonder eenigen twijfel de moeilijke toestand der Oostenrijksche industrie voor verreweg het grootste gedeelte het gevolg is van overbelasting en socialisatiemaatregelen, waardoor vooral de gemeente Weenen andere en ongunstigere productievoorwaarden heeft geschapen, dan in de aangrenzende staten van Oostenrijk heerschen. Ten slotte betoogde de President van de Oostenrijksche Nationale Bank, Dr. Reisch, in een breedopgezette rede, dat hij de politieke discussie in de algemeene vergadering verklaren kon uit de verkiezingen voor de Oostenrijksche Nationale Bank, die nog deze maand plaats hebben, doch dat hij niet wenschte, dat men een dergelijke discussie in de toekomstige algemeene vergaderingen van de Oostenrijksche Nationale Bank tot een geregeld verschijnsel maakte. Hij kwam ten slotte zeer krachtig op voor de meening, dat het onafwendbaar nodig is, de huidige en toekomstige investering van stad, land en gemeente niet uit de loopende inkomsten te dekken, doch door middel van leeningen te bestrijden. Dat beteekende echter nog absoluut niet, dat men niet zou moeten trachten zoo gunstig mogelijke voorwaarden voor dergelijke leeningen te verkrijgen en in geen geval leeningen tot iederen prijs op te nemen. Ten

slotte wees de President der Nationale Bank erop, dat weliswaar in tijden van crisis een verhoogde investatiebedrijvigheid zeer gewenscht was tot krachtige bestrijding van de werkloosheid, doch dat op grond van haar structuur de Nationale Bank natuurlijk niet in staat was een financiering van dergelijke investeringen door te zetten. De weg van het opnemen van leeningen was naar de meening van alle nationale economen meer aanbevelenswaard dan die der overbelasting, daar de overbelasting weer ongunstig, zoowel op de productie als op de consumptie zou werken, en daardoor geëigent is de crisis anderzijds weer te verscherpen.

Ten slotte werd het jaarverslag van de Directie met overweldigende meerderheid aangenomen en tot de uitkeering van een dividend van 10½ pCt. besloten, dat naar keuze van de aandeelhouders, hetzij met 15,12 S. per aandeel in papiergeld, eventueel voor zover het opeisbare bedrag door 25 S. deelbaar is, in Oostenrijksche goudmunten, hetzij met \$ 2,12½ in dollarnoten of chèques op New York kan worden geïnd.

AANTEKENINGEN.

Indexcijfers van scheepsvrachten.

Het indexcijfer van vrachten voor volle ladingen, schrijft „The Economist”, onderging in Maart een netto-daling van 1,63 pCt., welke kleine reactie bijna de stijging, die in de vorige maand plaats vond, compenseerde en het algemeene niveau der vrachten herstelde tot het peil, dat in de eerste maand van dit jaar werd vastgesteld. Het indexcijfer voor Maart 1926 komt overeen met 104,14 een jaar geleden, 124,05 in Maart 1925 en 142,05 in de overeenkomstige maand van 1924. De bewegingen der verschillende groepen in het indexcijfer zijn als volgt:

Datum	Europeesche wateren	Noord-Amerika	Zuid-Amerika	Britsch-Indië	Verre Oosten en Stille Zuidzee	Australië	Totaal
Basis (Gemiddelde v. 1898—1913)	100	100	100	100	100	100	100
(Gemidd.v.1913)	110,0	113,1	123,4	106,3	117,4	127,9	116,3
Febr. 1920	814,3	529,9	757,5	744,8	587,0	712,2	691,0
Dec. „	268,9	277,2	244,1	256,8	286,7	347,2	280,1
Dec. 1921	160,1	164,1	163,7	144,4	141,3	166,5	156,7
Dec. 1922	137,1	135,2	129,2	122,6	136,1	159,3	136,6
Dec. 1923	134,0	132,7	120,1	124,4	125,1	144,2	130,2
Dec. 1924	117,4	129,2	119,5	119,8	129,3	161,1	129,4
Dec. 1925	117,0	121,6	117,0	110,1	110,1	154,9	121,8
Maart 1926	115,9	93,4	116,9	114,6	87,9	96,1	104,1
April „	112,4	95,0	116,6	109,2	83,9	97,0	102,3
Mei „	111,4	102,6	115,8	107,9	78,1	99,7	102,6
Mei „	114,1	102,6	110,0	72,7	78,1	99,7	96,2
Juni „	110,8	105,0	121,1	120,4	98,3	92,6	108,0
Juni „	112,8	105,0	120,6	97,7	98,8	92,6	104,4
Juli „	110,9	116,2	134,4	119,8	98,8	124,6	117,5
Juli „	112,6	116,2	147,4	96,5	98,8	124,6	116,0
Aug. „	111,6	127,8	133,7	119,6	100,9	151,3	124,2
Aug. „	114,7	127,8	145,8	96,0	100,9	151,3	122,8
Sept. „	113,7	140,3	144,3	121,7	104,1	154,9	129,8
Sept. „	121,1	140,3	167,1	100,2	104,1	154,9	131,3
Oct. „	123,1	214,6	175,1	141,7	144,4	170,9	162,5
Oct. „	197,6	214,6	228,6	140,3	144,4	170,9	182,7
Nov. „	130,5	224,4	174,3	158,0	161,8	181,6	171,8
Nov. „	212,8	224,4	227,1	172,9	161,8	181,6	196,7
December „	139,7	156,1	145,9	132,9	129,2	179,8	147,3
Januari 1927	126,4	136,5	139,1	122,7	136,7	166,5	138,0
Februari „	125,0	132,6	140,1	130,4	145,2	168,2	140,2
Maart „	123,8	131,1	136,2	132,1	143,4	161,1	138,0

De veranderingen, die gedurende de afgelopen maand in het indexcijfer van iedere groep en subgroep hebben plaats gevonden, toont de volgende tabel, waarbij het cijfer 100 telkens het gemiddelde niveau gedurende de periode 1898—1913 voorstelt.

De iets zwakkere tendenz der vrachten gedurende de vorige maand schijnt gedeeltelijk te wijten te zijn geweest aan grotere voorzichtigheid der verschepers

	Indexcijfer	+ of —
Golf van Biscaye; uitgaande vracht..	121,10	— 5,51
„ „ thuisvracht.....	143,55	+ 6,46
Middell. Zee; uitgaande vracht.....	155,16	— 0,67
„ „ thuisvracht.....	124,53	— 7,34
Noord-Amerika.....	131,08	— 1,48
Zuid-Amerika; uitgaande vracht....	103,46	— 1,87
„ „ thuisvracht.....	169,03	— 5,79
Indië; uitgaande vracht.....	138,95	+ 2,11
„ „ thuisvracht.....	125,26	+ 1,25
Het verre Oosten, enz.....	143,47	— 1,72
Australië.....	161,13	— 7,12

en gedeeltelijk aan het feit, dat de tonnage, die in de vier maanden na de kolenstaking weer goed verdeeld is, nu vrijer werd aangeboden. Het grootste deel der afgesloten charters was weer voor La Plata. De Noord-Amerikaansche markt was niet levendig en er werden slechts weinig zaken gedaan voor rekening van Australië en het Oosten. De toestanden in de Europeesche wateren bleven ongunstig voor de reeders, uitgezonderd voor constante vraag tegen flinke tarieven voor rekening van Britsche kolonexporten naar Italiaansche en andere Middellandsche zeehavens. De verhouding van het indexcijfer tot het gemiddelde voor 1913 wordt in de volgende tabel aangetoond, waarin het jaar 1926 is weggelaten in verband met de kolenstaking.

(1913 = 100)

Maand	1923	1924	1925	1927
Januari.....	114,05	117,11	114,49	118,59
Februari.....	112,73	123,78	115,96	120,54
Maart.....	115,23	122,09	106,63	118,58
April.....	115,45	117,22	104,24	
Mei.....	114,55	114,27	98,23	
Juni.....	106,82	108,62	91,74	
Juli.....	103,39	103,75	94,90	
Augustus.....	100,16	104,43	95,87	
September.....	103,04	110,50	98,19	
October.....	107,86	115,55	99,49	
November.....	111,21	112,76	102,23	
December.....	111,81	111,21	104,67	
Jaarl. gemiddeld.	106,69	113,44	102,22	

Aangezien de periode van de grootste voorjaarslevendigheid voor „tramp” vaarten nu ten einde loopt en het indexcijfer in verband met het seizoen gedurende het tweede kwartaal van het jaar gewoonlijk een neiging tot dalen vertoont, is het niet onwaarschijnlijk, dat de dalende richting der vrachten gedurende de laatste maand ook in April zal aanhouden.

MAANDCIJFERS.

PRODUCTIE DER STEENKOLEN-, BRUINKOLEN- EN ZOUTMIJNEN.

(Gegevens verstrekt door den Hoofdingenieur der mijnen.)
I. Gezamenlijke Steenkolenmijnen.

	Februari 1927	Jan./Feb. 1927	Jan./Feb. 1926
Prod. Steenkolen in tonnen.	693.189	1.432.227	1.276.874
Kolenslik.....	8.562	18.014	53.162
Aantal normale werkdagen.	23 ¹⁾	48	48

II. Bruinkolenmijn „Carisborg”.

	Februari 1927	Jan./Feb. 1927	Jan./Feb. 1926
Netto-productie in tonnen..	14.758	31.016	32.893
Aantal normale werkdagen	24	49	45

III. Zoutmijnen.

(Kon. Ned. Zoutindustrie te Boekelo.)

	Februari 1927	Jan./Feb. 1927	Jan./Feb. 1926
Afgeleverd:			
Geraff. zout.....(ton)	2.249	4.710	4.761
Industriezout.....(„)	50	100	64,5
Afvalzout.....(„)	163,5	221	101
Aantal normale werkdagen	24	49	48

¹⁾ Staatsmijnen Emma en Hendrik en mijn Laura 24 dagen.

Arbeiders.

Aantal.	Gezamen- lijke Steenkolen- mijnen	Bruin- kolenmijn „Carisborg”	Zoutmijnen
1 Maart 1927	{ 8.945 ¹⁾ 24.283 ²⁾	174	125
1 Maart 1926	{ 8.547 ¹⁾ 22.661 ²⁾	134	99

1) bovengronds. 2) ondergronds.

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.
(In Guldens)

	Maart 1927	Sedert 1 Januari 1927	Overeen- komstige periode 1926
<i>Directe belastingen.</i>			
Grondbelasting	1.032.535	4.402.539	4.080.044
Personeele belasting ..	817.753	4.756.489	4.802.241
Inkomstenbelasting ..	9.948.706	27.594.539	27.707.818
Vermogensbelasting ..	1.119.927	3.433.570	2.163.014
Dividend- en tantième- belasting	406.000	1.698.933	1.183.010
<i>Invoerrechten.</i>	5.394.033	14.560.467	15.086.939
<i>Statistiekrecht</i>	379.509	1.019.415	1.009.314
<i>Accijnzen.</i>			
Zout	198.858	607.090	542.577
Geslacht	813.605	2.321.728	2.402.565
Wijn	594.433	688.178	667.807
Gedistilleerd	3.984.309	10.869.276	10.452.322
Bier	936.503	2.451.954	2.139.293
Suiker	3.226.314	10.816.896	10.687.238
Tabak	1.806.270	5.106.129	5.449.424
Belasting op gouden en zilveren werken	88.538	241.044	229.601
Belasting op rijwielen ..	414.369	5.534.637	5.337.096
<i>Indirecte belastingen.</i>			
Zegelrechten	12.409.565 ^{a)}	7.580.921 ^{a)}	6.553.661
Registratierechten	1.544.168	4.949.399	5.185.307
Successierechten	4.121.679	13.683.135	11.133.183
<i>Domeinen, wegen en vaarten</i>			
Staatsloterij	354.034	820.296	850.022
Jacht en visscherij	9.055	193.943	194.409
Loodsgelden	837	3.561	3.432
Mijnen	458.289	1.322.175	1.088.806
Totaal-Generaal ..	40.059.289	124.656.314	118.949.123

1) Hieronder begrepen f 536.402 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissonnairs in effecten, enz. (Beursbelasting). 2) Idem f 1.773.323. 3) Idem f 1.436.516.

HEFFINGEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	Maart 1927	Sedert 1 Januari 1927	Overeen- komstige periode 1926
Verdedigingsbelast. Ia	341.842	1.039.770	646.695
Verdedigingsbelast. Ib	1.224.513	3.721.340	2.417.660
Verdedigingsbelast. II	2.453.266	6.715.132	6.987.519
<i>Opcenten:</i>			
Grondbelasting	208.157	883.076	821.179
Personeele belasting ..	215.096	961.017	998.285
Inkomstenbelasting ..	2.494.746	6.656.267	7.538.369
Vermogensbelasting ..	291.635	876.950	540.754
Dividend- en tantième- belasting	133.980	560.648	390.393
Suiker	645.263	2.163.379	2.137.448
Wijn	118.887	137.636	133.561
Gedist. (binn.- en buitl.)	398.431	1.086.928	1.045.232
Zegelrecht van buitl. eff.	141.613	524.180	185.548
Totaal	8.667.429	25.326.323	23.842.643

SPLITSING VAN DE OPBRENGST DER GROND-, PERSO-
NEELE-, INKOMSTEN- EN VERMOGENSBELASTING
SEDERT 1 JANUARI 1927.

Dienstjaren	Grond- belasting	Personeele belasting	Inkomsten- belasting	Vermogens- belasting
1923/24	—	—	—	2.139
1924/25	—	—	427.981	2.340
1925/26	28.775	322.475	1.819.971	19.218
1926/27	3.504.196	4.189.749	25.346.587	3.409.873
1927/28	869.568	244.265	—	—
Totalen ..	4.402.539	4.756.489	27.594.539	3.433.570

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. { Disc. Wissels. 3½ 3 Oct. '25	Zwits. Nat. Bk. 3½ 22 Oct. '25
{ Bel. Binn. Eff. 4½ 3 Feb. '27	N. Bk. v. Denem. 5 24 Juni '26
{ Vrsch. in R.C. 5½ 3 Feb. '27	Zweedsche Rbk 4½ 8 Oct. '25
Javasche Bank ... 4 14 Juli '26	Bank v. Noorw. 4½ 26 Oct. '26
Bank van Engeland 5 3 Dec. '25	Bk. v. Tsjecho- slowakije .. 5 8 Mrt. '27
Duitsche Rijksbank 5 11 Jan. '27	N. Bk. v. O'rijk. 6 4 Feb. '27
Bank v. Frankrijk. 5 13 Apr. '27	N. Bk. v. Hong. 6 25 Aug. '26
Belgische Nat. Bnk. 6 9 Feb. '27	Bank v. Italië. 7 17 Juni '25
Fed. Res. Bank N.Y. 4 12 Aug. '26	Z.-Afr. Res. bnk 5½
Bank van Spanje... 5 23 Mrt. '23	

OPEN MARKT.

	1927				1926	1925	1914
	14 April	11/14 April	4/9 April	28 Mrt./ 2 April			
<i>Amsterdam</i> Partic. disc. Prolong.	3½/8-7/16 3	3½/8-7/16 3-3/4	37/16-1/2 3 1/2-3/4	37/16-9/16 3 1/2-3/4	23/4-15/16 2 1/2-3	3 1/4	3 1/8-3/16 2 1/4-3/4
<i>Londen</i> Daggeld .. Partic. disc.	3-4 2) 43/16 2)	3-4 1/2 43/16-1/4	3 1/2-4 1/4 4 1/4-5 1/16	3-5 1/2 4 5/16-3/8	3-4 1/2 4 3/8	3 1/2-4 1/2	13/4-2 2 1/4-3/4
<i>Berlijn</i> Daggeld .. Partic. disc.	4 1/2-7	3-7	3-8	2-8	3-5 1/2	—	—
<i>New York</i> Call money Partic. disc.	4 1/2-3/4 3 3/4	4 1/2-3/4 3 3/4	4-3/4 3 3/4	4 1/2-3/4 3 3/4	4-5 1/4 3 5/8	3 1/4-3/4 3 1/8-1/4	13/4-2 1/2 —

1) Call money-koers van 14 April en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag. 2) Koers van 16 April.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York **)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia *)
12 April 1927	2.50	12.14 1/8	59.26	9.79 1/4	34.77	100 1/16
13 " 1927	2.50	12.14 1/8	59.25	9.79 1/4	34.77	100 1/16
14 " 1927	2.50	12.14 1/8	59.24	9.79 1/4	34.77 1/2	100 1/8
15 " 1927	—	—	—	—	—	—
16 " 1927	—	—	—	—	—	—
18 " 1927	—	—	—	—	—	—
Laagsted.w. 1)	2.49 7/8	12.13 7/8	59.23	9.78	34.75	100
Hoogsted.w. 1)	2.50 1/8	12.14 1/8	59.26	9.80	34.78	100 3/16
11 April 1927	2.50	12.14 1/8	59.25	9.79 1/4	34.76 1/4	100 1/16
4 " 1927	2.49 15/16	12.14 1/8	59.24	9.79	34.76	100 1/16
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10 3/4	59.26	48.—	34.59	100

Data	Zwit- serland *)	Weenen *)	Praag *)	Boeka- rest *)	Milaan **)	Madrid **)
12 April 1927	48.10	35.20	7.40	1.52 1/2	12.16 1/8	43.67
13 " 1927	48.10	35.17 1/2	7.40	1.52 1/2	12.33 1/2	44.10
14 " 1927	48.10	35.17 1/2	7.40	1.52 1/2	12.50 1/2	44.15
15 " 1927	—	—	—	—	—	—
16 " 1927	—	—	—	—	—	—
18 " 1927	—	—	—	—	—	—
Laagsted.w. 1)	48.05	35.15	7.39	1.50	12.10	43.45
Hoogsted.w. 1)	48.10	35.25	7.42	1.55	12.58	44.35
11 April 1927	48.08	35.20	7.40	1.55	12.02	43.80
4 " 1927	48.07 3/4	35.18	7.40	1.50	11.99	44.61
Muntpariteit	48.—	35.—	7.40	48.—	48.—	48.—

Data	Stock- holm *)	Kopen- hagen *)	Oslo *)	Hel- sing- fors *)	Buenos- Aires 1)	Mon- treal 1)
12 April 1927	67.—	66.70	64.60	6.30	106	2.50 1/4
13 " 1927	67.—	66.70	64.55	6.30	106	2.50 1/4
14 " 1927	67.—	66.70	64.55	6.30	105 3/4	2.50 1/4
15 " 1927	—	—	—	—	—	—
16 " 1927	—	—	—	—	—	—
18 " 1927	—	—	—	—	—	—
Laagsted.w. 1)	66.92 1/2	66.65	64.25	6.28	105 1/2	2.49 1/8
Hoogsted.w. 1)	67.—	66.75	64.65	6.31	106 1/4	2.50 3/8
11 April 1927	67.—	66.70	64.52 1/2	6.30	106	2.50 1/8
4 " 1927	67.—	66.70	65.05	6.30	105 1/2	2.50
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	6.26 1/2	105 3/8	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53 1/5 en 7.21 1/2.

In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Table with columns: Data, Londen (\$ per £), Parijs (\$ p. 100 fr.), Berlijn (\$ p. 100 Mk.), Amsterdam (\$ p. 100 gld.). Rows list dates from 12 April 1927 to 19 April 1926 and Muntpariteit.

KOERSEN TE LONDEN.

Table with columns: Plaatsen en Landen, Noteerings-eenheden, 2 Apr. 1927, 9 Apr. 1927, 11/16 April 1927 (Laagste/Hoogste), 16 Apr. 1927. Rows list various locations like Alexandrië, Athene, Bangkok, etc.

1) Telegrafisch transport. 2) 90 dg. 3) Koers van 14 April.

ZILVERPRIJS

Table showing silver prices for various dates and locations like Londen and New York.

GOUDPRIJS 3)

Table showing gold prices for various dates and locations like Londen.

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Table with columns: Vorderingen., 7 April 1927, 14 April 1927. Rows include Saldo bij de Nederlandsche Bank, Voorschot op ult. Mrt., etc.

Table with columns: Verplichtingen., 7 April 1927, 14 April 1927. Rows include Voorschot door de Nederl. Bank, Schatkistbiljetten, etc.

1) Waarvan f 12.056.000 vervallende op 1 Juli 1929. 2) In rekg.-crt. met 's Rijks Schatkist. 3) Ult. Febr.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Table with columns: Vorderingen., 2 April 1927, 9 April 1927. Rows include Saldo bij 's Rijks kas, Saldo bij de Javasche Bank, etc.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 19 April 1927.

Table showing financial statement of Nederlandsche Bank. Includes Activa (Binnenl. Wisf., sels, Prom., enz. in disc., Papier o. h. Buitentl. in disconto, etc.) and Passiva (Kapitaal, Reservefonds, etc.).

Beschikbaar metaalsaldo Op de basis van 2/5 metaaldekking Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Table with columns: Data, Goud (Munt, Muntmat.), Circulatie, Andere opeischb. schulden, Beschikb. Metaal-saldo, Dekkings perc. Rows list dates and corresponding values.

Table with columns: Data, Totaal bedrag disconto's, Schatkist-promessen rechtstreeks, Beleeningen, Papier op het buitenl., Diverse rekeningen. Rows list dates and corresponding values.

1) Op de basis van 2/5 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Table with columns: Data, Metaal, Circulatie, Andere opeischb. schulden, Discont., Div. rekeningen. Rows list dates and corresponding values.

1) Sluitpost der activa.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 19 April 1927.

Hoewel de achter ons liggende berichtperiode onderbroken werd door de Paaschvacantie, hebben vele internationale fondsenmarkten toch eenige aandacht getrokken. Te Bèrlin is de stemming over het algemeen opgewekt geweest; alleen tegen het einde van de berichtswEEK viel eenige aarzeling op te merken. Enkele speciale soorten hebben hierop een uitzondering gevormd, zooals aandelen Algemeine Elektrizitäts Gesellschaft, welke voortdurend in groote posten uit de markt werden genomen. Overigens waren vrijwel alle electriciteitsaandelen goed gevraagd, terwijl bijv. montanaandelen op den achtergrond werden gedrongen.

Daarentegen was de markt te Parijs veel levenlijker van toon. In de eerste plaats heeft het welslagen van de onderhandelingen tusschen de Bank van Frankrijk en de Bank van Engeland betreffende het teruggeven van het in Londen gedeponeerde Fransche goud een gunstigen indruk gemaakt. Vervolgens heeft de discontoverlaging — van 5½ tot 5 pCt. — benevens de verlaging van de beleeningsrente — van 7 tot 6 pCt. — een stimulans tot het ondernemen van nieuwe zaken gegeven. De beurs van Parijs wordt op het oogenblik door een ruime geldmarkt gesteund, waarbij nog is gekomen het vooruitzicht op een spoedige stabilisatie van het betaalmiddel. Weliswaar werd hieromtrent ambtelijk nog niets bekend gemaakt, doch de financiële maatregelen van den laatsten tijd — de overeenkomst met de Bank van Engeland, de consolidatieleening en de verlaging van den officieelen rentevoet — hebben toch de gedachte hieraan doen opkomen. Bovendien schijnt het buitenland belangstelling voor de Fransche fondsenmarkt te koesteren; in de achter ons liggende dagen althans werden belangrijke posten van verschillende aandelen — bankaandelen, zooals Crédit Lyonnais, Banque de Paris et des Pays Bas, industriële aandelen, zooals Acéries de la Marine, enz. — voor buitenlandsche rekening gekocht.

De beurs te Londen heeft een opgewekt verloop gehad. De indiening van de nieuwe begroting heeft over het algemeen voldoening in financiële kringen gewekt, meer nog om hetgeen er niet in werd aangekondigd, dan om de maatregelen, welke in uitzicht werden gesteld. Bovenal heeft het een goeden indruk gemaakt, dat niet zal worden overgegaan tot verhooging van de inkomstenbelasting. Hierdoor werden in de eerste plaats beleggingsfondsen gunstig gestemd. Daarenboven waren er speciale papieren, welke in verband met de aangekondigde fiscale maatregelen gezocht waren, zooals aandelen Dunlop Rubber, als gevolg van de plannen tot het verhoogen van het invoerrecht op buitenlandsche banden. Weliswaar heeft de Chineesche kwestie nog een schaduw over de markt geworpen, doch naar het schijnt, acht men de slechte factoren wel reeds voldoende in het koerspeil verdisconteerd.

Te New York is de markt eenigszins onregelmatig geweest. Dit was niet het geval voor beleggingsfondsen, waarvoor nog ruime vraag bleef bestaan. Vooral buitenlandsche obligaties hebben de aandacht getrokken, in verband met het grootere rendement, dat deze afwerpen, vergeleken bij binnenlandsche schuldbrieven of dividendbetalende aandelen. Daarentegen waren verschillende aandelen in kleinere ondernemingen eenigszins aangeboden. De stemming op de geldmarkt is iets stroever geworden, doch men voorziet ter beurze toch niet de mogelijkheid van veel hogere geldkoersen.

Ten onzent is de markt over het algemeen kalm geweest. De *beleggingsafdeeling* was voor inheemsche fondsen vast. Voor buitenlandsche obligaties is de belangstelling vrij groot gebleven, in het bijzonder voor Fransche papieren. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 105¹³/₁₆, 105¹¹/₁₆, 105³/₄; 4½ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 99½, 99¼, 99¹/₁₆; 4½ pCt. Ned.-Indië 1926: 95¼, 95²³/₃₂; 5 pCt. Mexico £ 100 — 1000: 10¼, 11, 10½; 5 pCt. Brazilië 1903 £ 100: 77½, 78, 78½; 8 pCt. Sao Paulo: 106½, 106.

Van de aandelenmarkten heeft de *tabaksafdeeling* de grootste aandacht getrokken. Juist vóór de Paaschvacantie heeft de vierde voorjaarsinschrijving van dit jaar plaats gevonden en de resultaten zijn weder zeer gunstig geworden. Te voren had de markt dit vooruitzicht reeds eenigermate kunnen disconteeren, doordat de makelaarstaxaties hooge prijzen deden vermoeden. Vrijwel alle tabaksaandelen hebben dan ook aanmerkelijke koerswinsten kunnen behalen; naast de Sumatrasoorten werden aandelen in Java ondernemingen in ruime mate gekocht. Arendsburg: 639, 643, 645; Besoeki Tabak: 400, 405, 415, 420; Deli Batavia: 487, 498½, 503½, 507½; Deli Mij.: 447¼, 452¼, 454¼, 459¼; Oostkust: 242¼, 246¼; Senembah: 433¼, 438, 441½, 450½. Vervolgens heeft de afdeeling voor *binnenlandsche in-*

dustriële aandelen grooten handel te zien gegeven, waarbij aandelen in kunstzijde-ondernemingen weder op den voorgrond hebben gestaan. De koersschommelingen in deze aandelen bleven echter tamelijk klein. Naast de hier genoemde aandelen bleken aandelen Jurgens te zijn gevraagd, terwijl ook voor aandelen Nederlandsche Kabelafabriek een stijging van het koerspeil is ingetreden. Centrale Suiker Mij.: 119¼, 121, 120¼; Hollandsche Kunstzijde Industrie: 131¼, 130¼, 129¼, 133¼; Jurgens: 171, 173½, 175, 177; Maekubee: 130¼, 132¼, 133¼; Ned. Kabelafabriek: 344¼, 347, 350, 349; Ned. Kunstzijdefabriek: 344½, 345, 343, 346½; Philips Gloeilampen: 374¼, 375; Vereenigde Blikfabrieken: 163 (ex div.), 167¼.

De *suikermarkt* is stil gebleven. Wel hebben de wisselende noteringen voor Cubasuiker eenige fluctuaties in onze markt teweeggebracht, doch van handel is, zelfs in het hoofdfonds, eigenlijk geen sprake geweest. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 180, 178; Handelsvereniging Amsterdam: 723, 722, 719½; Java Cultuur Mij.: 385, 382½, 379, 380; Kalibagor: 456, 420 (ex div.), 421½; Ned.-Ind. Suiker Unie: 263½, 262½, 260½, 264; Pagottan: 294, 290½, 292, 290; Poerworedjo: 120, 118, 119¼; Sindanglaet: 425, 424, 423; Tjepper: 460, 467½; Watoetoelis Popoh: 820, 835, 846.

Ook *rubberaandelen* hebben zich op den achtergrond bewogen. De rubberprijs is nagenoeg stabiel gebleven. Er zijn enkele cijfers omtrent voorraden en verbruik van rubber in de Vereenigde Staten bekend gemaakt, doch daar deze met geringe nauwkeurigheid schijnen te zijn opgemaakt, heeft de beurs hieraan niet veel aandacht gewijd. Amsterdam Rubber: 343¼, 340¼, 342½; Deli Batavia Rubber: 270, 265½, 275½; Hessa Rubber: 480, 470, 466, 470; Indische Rubber: 427, 423, 422½, 424; Kali Telepak: 340¼, 347¼, 341, 343½; Kendeng Lemboe: 416¼, 415, 416; Ned.-Ind. Rubber & Koffie: 331, 333; Oost Java Rubber: 397¼, 393, 399½; R'dam Tapanoeli: 167, 166, 164¼, 165½; Serbadjadi: 344, 338½, 340; Sumatra Rubber: 436¼, 432, 431; Vereenigde Indische Cultuur Ondernemingen: 213, 210¼, 212; Intercontinental Rubber: 13²³/₃₂, 13¹/₁₆, 14¼.

De *petroleummarkt* heeft weinig aanleiding tot bespreking gegeven. De dalende richting van de petroleumnoteringen heeft — hoewel zij niet steeds een ongunstigen invloed behoeft uit te oefenen op de resultaten van de groote petroleummaatschappijen — toch het gevolg gehad, dat het publiek een afwachtende houding heeft aangenomen. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 358, 359¼, 355½; Geç. Holl. Petr. Cy.: 241¼, 239¼; Kon. Petroleum Mij.: 378¼, 376½, 374½; Peudawa: 24½, 24, 23⁹/₁₆.

De afdeeling voor *scheepvaartandaelen* heeft een geringe opleving kunnen ondergaan, in verband met berichten omtrent een vaste vrachtenmarkt. In het bijzonder hebben sommige aandelen in „wilde vaart” maatschappijen hiervan de vruchten kunnen plukken. Op sommige dagen is in dergelijke soorten ook wel meer omgegaan, dan in de overige aandelen, welke ter beurze worden verhandeld. Holland-Amerika Lijn: 88, 87½, 86½; Java-China-Japan Lijn: 124, 123, 122½; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 97¼, 97½, 96¼; Ned. Scheepvaart Unie: 190, 189¼, 190¼, 189½; Stoomvaart Mij. Nederland: 188½, 189½, 189¼.

Mijnaandelen hebben een rustig, doch niet gelijkloeiend verloop gehad. Terwijl bijv. nog steeds het aanbod in aandelen Algemeene Exploratie Maatschappij den koers van dit fonds bleef drukken, ontstond ruime vraag voor aandelen Singkep Tin Maatschappij, welke dan ook een vrij grooten vooruitgang konden boeken. Alg. Exploratie Mij.: 78½, 77½, 75½; Boeton Mijnbouw Mij.: 194½, 195½, 193¼; Müller Mijnbouw Mij.: 86¼, 87¼, 87½; Redjang Lebong: 217½, 215, 200; Singkep Tin Mij.: 490, 494¼, 497, 509.

Bankaandelen waren kalm, zonder noemenswaardige verschillen. Amsterdamsche Bank: 169¼, 171½, 172¼; Javasche Bank: 375, 378; Koloniale Bank: 250, 249¼, 249; Ned.-Ind. Handelsbank: 171½, 171¼, 171; Ned. Handel Mij. C. v. A.: 158¾, 158¹¹/₁₆, 159¾; R'damsche Bankvereniging: 88, 89¼, 88½.

De *Amerikaansche markt* was verdeeld; voor aandelen Intercontinental Rubber, Bethlehem Steel, enz. viel eenige vraag op te merken, terwijl de „zwaardere” soorten eenigszins verwaarloosd zijn gebleven. Anaconda Copper: 93½, 95¾, 96; Studebaker: 56½, 55½, 55½; United States Steel Corporation: 172, 170¼, 173½; Atchison Topeca: 180½, 179, 180; Erie: 55, 54, 54¼; Missouri Kansas & Texas: 48¼, 46¼, 46¹⁵/₁₆; Union Pacific: 171½, 171, 172; Wabash Railway: 70³/₁₆, 69¹⁵/₁₆, 70³/₁₆.

De *geldmarkt* was ruim; prolongatie noteerde tijdelijk 3 pCt., om daarna op te loopen tot 3½ pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

19 April 1927.

Tarwe. Het zaken doen is natuurlijk door de feestdagen onderbroken, maar vóór dien tijd zijn over het algemeen de Europeesche markten tamelijk levendig geweest. Niet alleen dat er regelmatig Canadeesche tarwesoorten verhandeld werden, vooral in de Engelsche markten, doch ook op het Continent; ook tarwe van de Vereenigde Staten vond vrij geregeld afzet, doch het meest opvallend is geweest het groote aantal afdoeningen van volle ladingen Australische tarwe. Op het Continent was er ook voor deze tarwe goede vraag, maar aanvankelijk was het verloop van de markt teleurstellend voor de koopers, aangezien de prijzen in plaats van hooger lager gingen. De oorzaak hiervan is natuurlijk te zoeken in de onverminderd ruime verschepingen van alle exportlanden, waardoor de hoeveelheid tarwe onderweg naar Europa wederom toegenomen is. Toch wordt deze tarwe bijzonder goed opgenomen en vooral de Continentale markten waren ongewoon actief. Duitsland heeft blijkbaar veel behoefte aan tarwe en niettegenstaande groote hoeveelheden tarwe over Rotterdam en Antwerpen voor het Rijn-district worden overgeladen, komt het toch herhaaldelijk voor, dat de fabrieken daar zonder voorraad zitten. De stemming van tarwe is dan ook wederom vaster geworden, gedeeltelijk ook door iets minder gunstige berichten van den Noord-Amerikaanschen oogst van wintertarwe. De fluctuaties te Chicago waren evenwel gering en van den 11den op den 18den vinden wij slechts een verhooging van $\frac{1}{8}$ d.c. per bushel op Mei, en van $1\frac{1}{8}$ d.c. op Juli. Daar deze laatste termijn reeds betrekking heeft op den nieuwen oogst van wintertarwe, zijn in deze meerdere verhooging de bovengenoemde minder gunstige berichten verdisconteerd. Ook Winnipeg was vooral op den 18den April vast gestemd en de Meitermijn sluit $1\frac{1}{8}$ d.c. hooger dan een week geleden, doch de prijs is nog ongeveer gelijk aan dien van de eerste dagen van de maand April. In Argentinië blijven de prijzen maar steeds op hetzelfde niveau. Ook daar waren de prijzen op 18 April een kleinigheid hooger.

De Argentijnsche regeering heeft een nieuwe oogstraming gepubliceerd, waarbij de opbrengst van tarwe ongeveer 50.000 ton minder wordt geschat dan op 19 Januari. Dit cijfer is evenwel in verhouding tot den geheelen oogst zoo gering, dat het geen invloed op de markt heeft uitgeoefend.

Naarmate de prijzen van rogge te Chicago terugliepen, is de vraag voor dit artikel in Europa toegenomen, ten gevolge waarvan ook voor dit artikel de noteeringen weder gestegen zijn. De stijging was evenwel veel sterker in de Europeesche markt voor stoomende of spoedig af te laden partijen, aangezien het aanbod daarvan zeer gering was. Men heeft blijkbaar wel wat weinig rogge vooruit gecontracteerd, zoodat nu de voorraden van Europeesche rogge sterk verminderen, men het tekort wat meer gaat voelen. Waarschijnlijk zullen er ook nu spoedig wat ruimere verschepingen van rogge van de Vereenigde Staten volgen,

welke voornamelijk naar Duitsland, Scandinavië en Holland zullen gaan. Andere exportlanden van rogge zijn nog steeds zeer terughoudend, zoodat Noord-Amerika nog de voornaamste bron voor het importeerend Europa blijft.

Niettegenstaande de verschepingen van maïs in vergelijking met vorige jaren zeer groot bleven, heeft er toch een aanmerkelijke prijsverhoging plaats gevonden voor spoedig leverbare maïs. De consumptie was vooral op het Continent zoo groot, dat zoowel te Antwerpen als te Rotterdam, de prijzen stegen tot boven den prijs, waartoe ladingen te koop waren, met dat gevolg, dat verschillende ladingen uit de markt genomen en naar deze havens gediregeerd werden. Deze goede vraag voor spoedig leverbare maïs werd sterk geprikkeld door het koude weer en de vraag is of, wanneer de weersomstandigheden gunstiger worden, de betrekkelijk hooge prijzen kunnen gehandhaafd worden. Voor aflading van den nieuwen oogst is de Platamarkt weinig veranderd. De prijzen zijn wel iets hooger dan het laagste punt en wegens de naderende feestdagen waren de offertes wel beperkt, maar dadelijk na Paschen is het aanbod wederom toegenomen. Daarentegen wordt voor de eerste posities minder dringend aangeboden, zoodat het waarschijnlijk is, dat de oogstbeweging, ofschoon vroeg, toch nog voorloopig van bescheiden omvang zal zijn.

Het aanbod van den Donau is toegenomen en deze maïssoort was voor spoedige aflading tijdelijk voor lagere prijzen dan Platamaïs te koop. Door de groote vraag voor Platamaïs is ook de vraag voor Donaumaïs toegenomen en de goedkoopere offertes werden daardoor vooral door Rotterdam spoedig opgenomen.

Andere soorten maïs worden slechts in zeer geringe hoeveelheden aangeboden, zoodat zij geen invloed op de markt uitoefenen.

In Noord-Amerika blijven de aanvoeren, niettegenstaande den kleinen oogst, tamelijk groot, zoodat de prijzen zich daar niet herstellen konden. Wel is de zichtbare voorraad wat afgenomen, doch deze is toch nog zeer groot in vergelijking met andere jaren en men verwacht, dat vroeg in de maand Mei termijncontracten zullen worden aangediend. Dit heeft deze positie gedrukt met dat gevolg, dat die sluit op ongeveer den laagsten prijs van het seizoen. Offertes van Amerikaansche maïs naar Europa hebben tot nog toe weinig succes gehad, daar de prijs toch nog te hoog uitkomt, vooral daar de kwaliteit niet zoo gewild meer is.

De hooge prijzen voor gerst zijn onveranderd gehandhaafd, doch het is begrijpelijk, dat de vraag is afgenomen, zoodat in de meeste markten dit artikel vrijwel nominaal is. Af en toe worden nog zeer hooge prijzen betaald; doch in de meeste gevallen voor dekking. Zooals gezegd, is evenwel het aanbod zeer gering, zoodat een verdere stijging nog geenszins uitgesloten is.

Ook haver blijft vast gestemd en er doet zich in de meeste markten regelmatig vraag voor tot stijgende prijzen. Zoowel de Argentijnsche als de Noord-Amerikaansche markten toonen neiging regelmatig hooger te gaan.

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Mei	Maïs Mei	Haver Mei	Tarwe Mei	Maïs Mei	Lijnzaad Mei
16 Apr. '27	133 $\frac{1}{8}$	70 $\frac{3}{8}$	44 $\frac{1}{8}$	11,15	5,85	14,75
9 „ '27	132 $\frac{3}{4}$	72 $\frac{3}{8}$	43 $\frac{3}{4}$	11,10	5,85	14,55
16 Apr. '26	165 $\frac{3}{4}$	73 $\frac{3}{8}$	42 $\frac{1}{8}$	13,55	7,15	15,35
16 Apr. '25	144 $\frac{7}{8}$	101 $\frac{7}{8}$	39 $\frac{3}{4}$	15,—	9,45	22,30
16 Apr. '24	102 $\frac{3}{8}$	78 $\frac{1}{2}$	47 $\frac{3}{8}$	10,80	7,99	19,15
20 Juli '14	82	56 $\frac{3}{8}$	36 $\frac{1}{2}$	9,40	5,38	13,70

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	19 April 1927	11 April 1927	19 April 1926
Tarwe (Hardwinter II) ... ¹	14,75	14,75	16,40
Rogge (No. 2 Western) ... ¹	13,—	12,80	11,80
Maïs (La Plata) ²	177,—	169,—	178,—
Gerst (48 lbs. malting) ... ²	242,—	235,—	200,—
Haver (Canada 3) ¹	12,10	12,—	11,60
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad) ... ¹	12,70	12,50	12,25
Lijnzaad (La Plata) ³	350,—	348,—	334,—

¹) per 100 KG. ²) per 2000 KG. ³) per 1960 KG.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	10/16 April 1927	Sedert 1 Jan. 1927	Overeenk. tijdvak 1926	10/16 April 1927	Sedert 1 Jan. 1927	Overeenk. tijdvak 1926	1927	1926
Tarwe.....	50.921	563.024	348.622	1.300	23.524	3.482	586.548	352.104
Rogge.....	5.718	74.245	56.047	—	—	96	74.245	56.143
Boekweit.....	818	7.630	8.275	—	67	140	7.697	8.415
Maïs.....	17.475	422.698	265.831	9.856	78.327	23.799	501.025	289.630
Gerst.....	5.406	133.411	104.075	—	2.499	2.929	135.910	107.004
Haver.....	2.949	49.467	48.589	—	1.030	2.095	50.497	50.684
Lijnzaad.....	8.762	78.184	65.019	5.013	62.174	74.396	140.358	139.415
Lijnkoek.....	2.293	55.438	78.875	—	—	—	55.438	78.875
Tarwemeel.....	—	35.254	17.630	281	11.928	3.374	47.182	21.004
Andere meelsoorten....	248	5.713	4.298	—	—	—	5.713	4.298

SUIKER.

Ondanks de kalnte, welke in de afgelopen week aan de feestdagen voorafging, kon het herstel op de verschillende suikermarkten, hetwelk reeds aan het eind der voorafgaande week merkbaar was, zich verder ontwikkelen.

In New York was het verloop der noteringen als volgt:

	Sp. C.	Mei	Juli	Spt.	Dec.	Jan.	Mrt.
Slot voorafg. week	4.65	2.89	3.02	3.12	3.16	3.03	2.92
Opening verslagweek....	4.71	2.94	3.06	3.12	3.20	3.06	2.95
Slot verslagweek.....	4.80	2.99	3.13	3.23	3.25	3.06	2.93

De ontvangsten in de Atl. havens der V. S. bedroegen deze week 76.000 tons, de versmeltingen 79.000 tons tegen 64.000 tons in 1926 en de voorraden 251.000 tons tegen 242.500 tons.

Raffinadeurs in de Ver. Staten toonden eene toenemende belangstelling in prompte en spoedig leverbare suikers en kochten groote partijen tot oplopende prijzen. Voor April/Mei werd 3 d.c. betaald en voor Mei/Juni 3.3/32 d.c. basis Cubasuiker c. & fr. New York.

De Cuba-statistiek is als volgt:

	1927	1926	1925
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten tot 9 April	187.744	178.924	195.150
Totaal sedert 1 Jan.—9 April	2.596.560	2.696.051	2.782.889
Werkende fabrieken	134	172	183
Weekexport 9 April.....	112.140	138.215	138.526
Totale export sedert 1 J.-9 A.	1.210.609	1.462.186	1.865.924
Totale voorraad 9 April....	1.385.951	1.233.866	916.965

Op 14 April hadden 60 fabrieken de campagne beëindigd. Dr. Mikusch heeft eene nieuwe raming gepubliceerd van den Europeeschen bietsuikeroogst 1926/27 met 6.945.000 tons, welke 15.000 tons hooger is dan zijne vorige raming (opbrengst 1925/26: 7.600.000 tons).

In Engeland heeft het Budget geen verandering gebracht in de rechten voor suiker, alhoewel dit wel in sommige kringen verwacht werd.

De Board of Trade Statistiek over Maart wordt met de volgende cijfers bekend gemaakt:

	Mrt. 1927	Mrt. 1926
	Tons	Tons
Import Ruwsuiker.....	94.411	128.476
„ Bietsuiker	315	962
„ Geraffineerd	53.904	61.448
Totaal	148.630	190.886
Voorraad in entrepôt	256.850	422.000
„ „ raffinaderij	68.550	67.100
„ „ Binnl. bietsuiker ..	19.450	1.850
Ontvangst raffinaderij	63.946	75.117
Totaal binnl. verbruik....	124.427	127.954
Totale export.....	4.779	10.108
Voorraad 28 Februari 1927.	334.050	1926. 476.400
„ 31 Maart 1927 ..	344.850	1926. 490.950

De termijnmarkt in Londen sloot op de volgende noteringen:

	Oct. 1927	Sh. 16/—
Mei 1927 ..	Sh. 17/—	Dec. „ „ 15/8½
Aug. „ ..	„ 17/3¼	Maart 1928 „ 17/4¼

De toon is, vooral na bekendmaking van het Budget, verbeterd.

Op Java was de markt voor tweedehandsch suiker vast en de laatste vraagprijzen waren als volgt:

Superieur ready April	f 11,50	per pic.
No. 16. &h. „	„ 11,12½	„ pic.
Sup. Nieuwe oogst Mei	„ 18,56	„ 100 K.G.
„ „ „ Juni	„ 18,31	„ 100 „
„ „ „ Juli/Aug.	„ 18,12½	„ 100 „

De verschepingen gedurende Maart bedroegen volgens officieele gegevens 92.000 tons tegen 38.600 tons in 1926. Hier te lande opende de markt de afgelopen week op ongeveer f ¼ hogere noteringen dan bij het slot der voorafgaande week. Prijzen konden in den loop der week nog ongeveer f ⅓ aantrekken, waarna echter eene kleine reactie intrad ten gevolge van realisaties. Aan het slot kon dit verlies evenwel weer ingehaald worden en waren slotnoteringen:

Mei f 20½; Aug. f 20¾; Dec. f 18¾, vergeefs geboden. De omzet beliep deze week 6200 tons.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons. Manchester, d.d. 13 April 1927.

De Amerikaanse katoenmarkt is kalm; prijzen hebben zich tusschen nauwe grenzen bewogen en toonen weinig

verandering bij een week geleden. De vraag is gering, hetgeen ook wel blijkt uit de loco-verkoopten te Liverpool, welke de vorige week slechts 29.000 balen bedroegen. Ondanks al deze factoren, zijn er geen teekenen, die op eenige flauwere stemming van de zijde van verkoopers wijzen. De berichten omtrent de condities van den nieuwen oogst in Amerika loopen nogal uiteen, doch hebben weinig invloed, daar het nog te vroeg is om daar veel vertrouwen in te stellen. Egyptische katoen is eveneens vast en de vooruitzichten voor den oogst zijn gunstig, terwijl ontvangsten van den laatsten oogst bijna een kwart miljoen balen grooter zijn dan in het vorig seizoen.

Over de Amerikaansche garenmarkt valt weinig nieuws te vermelden. Spinners van de gewone kwaliteiten en nummers van Amerikaansche stapels hebben het advies van de Yarn Association gevolgd, zoodat de meeste fabrieken deze week gesloten zijn. De vraag is slechts gering en verkoopers klagen algemeen over den geringen omzet gedurende de laatste twee/drie weken. Prijzen zijn echter nog niet heel veel veranderd, hoewel er bij werkelijke zaken nog wel eenige concessie te verkrijgen is. Het stilstaan der fabrieken gedurende deze week heeft natuurlijk meer instructies voor levering tegen de loopende contracten gebracht. Spinners wachten met belangstelling het resultaat van de stopzetting van deze week af en men vreesd, dat het wel eens noodig kon blijken de productie verder in te krimpen. De vraag naar Egyptische garens is over het algemeen gering, hoewel enkele spinners goede zaken rapporteerden. De cijfers van den Board of Trade betreffende den export van katoenen garens gedurende de maand Maart werden gisteren gepubliceerd. Het totaal bedraagt circa 1½ miljoen lbs. meer dan in dezelfde maand van 1925 en 3¼ miljoen pond meer dan in 1926. De grootste toename bij verleden jaar is voor Duitschland n.l. twee miljoen pond en naar Bombay ½ miljoen pond. De totalen voor Nederland toonen slechts weinig verandering.

Doekprijzen en marktcondities zijn sedert de vorige week slechts weinig veranderd. Hoewel de vacantie nadert, is er van een vacantiestemming nog niet veel te merken en is er van een verminderde belangstelling geen sprake. Van de Oostersche markten toont Indië het minste interesse, hoewel er hier en daar wel enkele kleine postjes zijn afgesloten. Java en De Straits zijn in de markt en hoewel voor deze markten geen bepaalde zaken van beteekenis gedaan worden, komen toch geregeld kleine zaken tot stand. Hongkong toont de meeste teekenen van verbetering; de vraag van deze markt is belangrijk toegenomen en enkele flinke posten fancies zijn geplaatst. Of dit slechts een tijdelijke opleving is valt moeilijk te zeggen en wij zullen moeten afwachten, wat er na de Paaschvacantie geschiedt. Over het algemeen schijnen de fabrieken in Lancashire voorloopig behoorlijk bezet te zijn. De vraag naar de zwaardere soorten is misschien het slechtst, doch over het algemeen hebben fabrikanten voldoende werk en hebben geen haast met verkoopen. Prijzen van stukgoederen volgen den loop van katoen- en garenprijzen en zijn over het algemeen vast.

	6 Apr.	13 Apr.	Oost. koersen.	5 Apr.	12 Apr.
Liverpoolnoteringen.			T.T. op Br.-Indië	1/5 1/8	1/5 3/8
F.G.F. Sakellaridis	13,50	13,65	T.T. op Hongkong	2/0	2/0 1/8
G.F. No. 1 Oomra..	5,90	5,90	T.T. op Shanghai	2/6 1/2	2/6 1/2

Notering voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands.)

	14 April 1927	8 April 1927	1 April 1927	14 April 1926	14 April 1925
New York voor Middling	14,50 c	14,45 c	14,40 c	19,45 c	24,30 c
New Orleans voor Middling	14,21 c	14,21 c	14,11 c	18,46 c	24,15 c
Liverpool voor Middling	7,77 d	7,76 d	7,86 d	18,11 d	13,38 d

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen).

	1 Aug. '26 tot 8 April '27	Overeenkomstige periode 1925/26	1924/25
Ontvangsten Gulf-Havens.	11964	8729	8866
„ Atlant. Havens	2251	1941	2328
Uitvoer naar Gr. Brittannië	5418	3771	3999
„ „ 't Vasteland etc.	1468	962	833
„ „ Japan			

Voorraden.
(In duizendtallen balen).

	8 April '27	Overeenkomstig tijdstip	
		1926	1925
Amerik. havens.....	2284	1122	881
Binnenland	922	1629	691
New York	219	38	185
New Orleans	573	348	235
Liverpool	997	564	744

KOFFIE.

In de laatste acht dagen was de markt ten gevolge van de feestdagen voor de helft gesloten, terwijl zij de overige dagen reeds z66 zeer onder den invloed van de nadering der feestdagen stond, dat er eigenlijk gevoeglijk gesproken kan worden van een gesloten week. Zaken van eenige beteekenis kwamen niet tot stand en de prijzen ondergingen geen enkele verandering. Alleen aan de termijnmarkt liep de notering van het Gemengd contract eene fractie op, doch ook hier was de omzet uiterst gering.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 77/6 a 79/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 80/- a 82/6, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 71/6.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, April/Mei verscheping, 36 1/2 ct.; Palembang Robusta, Juli/Sept. verscheping, 35 ct.; Mandehaling Robusta, April/Mei verscheping 38 a 38 1/2 ct., alles per 1/2 KG., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-noteringen bleven onveranderd 55 ct. per 1/2 KG. voor Superior Santos en 48 ct. voor Robusta.

De noteringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd Contract basis Santos Good			
	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.
19 April	42 1/2	41	39 3/4	—	41 3/8	38 3/8	35 3/4	34 1/2
12 "	43	41	39 3/4	—	41 1/4	38 1/4	35 3/8	34 1/2
5 "	43	41	39 3/4	—	42 1/8	38 1/2	35 3/8	34 1/2
29 Maart	43	41	39 3/4	—	42 1/2	38 3/8	36 1/4	35

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Mei	Sept.	Dec.	Maart
18 April	\$ 13,70	\$ 11,97	\$ 11,52	\$ 11,28
11 "	" 13,55	" 11,85	" 11,41	" 11,16
4 "	" 13,76	" 12,—	" 11,50	" 11,24
28 Maart	" 14,10	" 12,13	" 11,60	" 11,30

Rotterdam, 19 April 1927.

THEE.

Van de theemarkt in de afgelopen week valt niets nieuws te vermelden. Na Maandag en Dinsdag geveild te hebben hield Londen vacantie tot Maandag 25 April en ging er hier in Amsterdam ook weinig op de markt om.

De stemming was echter vrij vast vooral nadat de Engelse begroting geen verhooging der rechten op thee te zien had gegeven.

De maandstaat van den „Board of Trade" geeft aanvoeren te zien van 30,2 miljoen lbs. tegenover 33,9 miljoen lbs. in de overeenkomstige maand van 1926. De invoeren tot verbruik beliepen ruim 46 miljoen lbs. (1926 34,3 miljoen lbs.), een cijfer dat zeer hoog is als gevolg van abnormale groote inklaringen, uit vrees voor verhoogde invoerrechten. De uitvoeren bedroegen 7,5 miljoen lbs. tegenover 6,8 miljoen lbs. in Maart 1926. De afleveringen overtroffen dus de aanvoeren met 23 miljoen lbs., en de voorraden in entrepôt zijn op ulto Maart daardoor teruggelopen, tot ruim 194 miljoen lbs., een cijfer dat vrijwel gelijk is aan dat van verleden jaar op hetzelfde tijdstip.

Amsterdam, 19 April.

COPRA.

De markt was de afgelopen week vaster gestemd. Het aanbod van Indië verminderde sterk, daarentegen vertoonden consumenten belangrijk meer interesse.

Het verschil tusschen stoomend en latere afladingen is wederom iets kleiner geworden, en er wordt thans weinig stoomend materiaal dringend aangeboden.

De slotnoteringen zijn:

Nederl.-Indische f.m.s. stoomend	f 31 1/2
" " " Apr./Mei afl.	" 31 1/2
" " " Mei/Juni "	" 32

VRACHTENMARKT.

De Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt was levendig. Speciaal van de St. Lawrence was een betere vraag naar tonnage met cancelling tot 15 Mei, voor welke posities de vrachten vaster zijn. Van Montreal werd o.m. bevracht naar Rotterdam direct tegen 16 cents per 100 lbs. zwaar graan per 1/15 Mei en naar Antwerpen/Rotterdam tegen 16 cents, optie Hamburg/Bremen 17 cents. Naar Zweden werd voor handige booten 21 cents betaald, terwijl naar de Middellandsche Zee 21 1/2 cents is gedaan. Naar Griekenland is een boot bevracht tegen 4 7/8 per qtr. zwaar graan, één loshaven, 10/20 Mei. Van New York werd een kleine boot bevracht naar Zweden per eerste helft Mei tegen 21 cents. De golf van Mexico bevrachtte een aantal April booten naar Bordeaux/Hamburg range tegen 3/9 per qtr. met een reductie van 3d. indien de boot in Antwerpen of Rotterdam lost.

Onder de suikerbevrachters van West-Indië heerschte in het begin der week enige onzekerheid tengevolge van de begrotingsvoorstellen, waardoor de markt terughoudend was, doch later leefde zij weer op. Van Cuba naar U.K. is per 1/15 en 1/20 Mei 21/- tot 21/6 gedaan voor booten van 6500 tons, terwijl handige April tonnage van ongeveer 3/3500 tons lading 23/- heeft kunnen bedingen van San Domingo.

De North Pacific was zonder vraag en de vracht is minimaal 35/- naar U.K./Continent. Voor den nieuwen oogst (Augustus belading) zoeken bevrachters tonnage op basis van 32/6, doch toonen reeders geen interesse onder 33/9.

De markt van de La Plata was de afgelopen week kalm. De vrachten bleven echter voor alle posities vast. Per April werd van de boven La Plata havens 27/6 betaald. Voor deze positie wordt de beschikbare tonnage tamelijk schaarsch. Mei betaalde voor handige booten 27/6 en voor grootere tonnage 27/-.

De salpetervrachtenmarkt was de afgelopen week iets kalmer daar zowel de reeders als bevrachters voor een flink deel gedekt zijn voor het nieuwe seizoen. De vrachten zijn gestegen en blijven voor alle posities vast. Per Juni is een volle lading aan de markt (niet vertrekken van de laalhaven vóór 16 Juni) op basis van 30/- naar de Bordeaux/Hamburg range, 32/6 Middellandsche Zee, 35/- Alexandrië, doch reeders hebben geen belangstelling onder 31/3 basis Continent. Eenige „strings" werden geboekt naar Antwerpen, Rotterdam, Bremen, Hamburg, 500 tons maandelijks Juli/Maart tegen 27/6 netto en Duinkerken/Hamburg range 4000 tons per maand per November/Maart tegen 30/-.

De Oostelijke afdelingen bleven lusteloos en de vrachten toonen eenige neiging tot dalen. Van Australië kwam slechts één bevrachting tot stand nl. van West-Australië naar de Middellandsche Zee/U.K./Continent tegen 37/6 voor een handige April boot. De vrachten van Burmah zijn aanzienlijk gezakt door de geringe vraag naar tonnage. Een 7000 tonner werd per laatste helft Mei bevracht naar Alexandrië/Portugal of Antwerpen/Hamburg range op basis van 28/9 één, 29/6 twee loshavens.

De Donau was levendig met een flinke vraag per April en Mei. De vrachten varieeren van 15/9 tot 16/6 naar Antwerpen/Rotterdam naar gelang van grootte en naar Dene-marken 19/- basis één haven. De Zwarte Zee bleef zonder zaken.

Ofschoon van de Middellandsche Zee een flink aantal bevrachtingen is gedaan voor erts zijn de vrachten over het geheel iets zwakker geworden, terwijl ook de vraag verminderde. Er werd o.m. betaald: Melilla/Rotterdam 5 1/2, Benisaf/Middlesbrough 7/-, Hornillo/Rotterdam 5/3. Fosfaat betaalde van Sfax naar Vlaardingen 7 7/8 en naar Antwerpen 7 1/2.

De uitgaande kolenvrachtenmarkt van Engeland bleef vast. Er werd van Wales o.m. betaald: Rouaan 4 1/2, Piraeus 12/9, Constantinopel 13/-, Alexandrië 13/-, Buenos Aires 13/3 en van de Oostkust: Helsingfors 5/-, Rouaan 3/9, Buenos Aires 13/-.

RIJNVAART.

Week van 10 April t/m. 16 April 1927.

De aanvoeren van zeezijde, hoofdzakelijk erts, waren matig. Bij voldoende aanbieding van leegscheepsruimte bleven de vrachten onveranderd. De ertsvracht bedroeg gemiddeld f 0.40 a f 0.50 met resp. 1/2 en 1/3 lostijd.

Naar den Bovenrij was matig vraag. Voor ruwe producten werd betaald f 0.70 a f 0.80 per last met verkorten lostijd.

Het sleeploon varieerde tusschen 42 1/2 en 30 ct. Tarief. De waterstand bleef gunstig. In de Ruhrhavens ging niet veel om. De vracht voor Exportkolen ging wederom 10 Pf. per ton terug en bedroeg Mk. 0.60 per ton met vrij slapen.